

LANOVÁ DOPRAVA · CESTOVNÝ RUCH · MANAŽMENT · MARKETING

PASSION *for* SNOWMAKING

TECHNOALPIN®
snow experts

TechnoAlpin -
pretože
potrebujeme
partnéra,
nie iba
dodávateľa.

Thomas Thor Jensen, Courchevel S3V

Už mnoho rokov je nám TechnoAlpin nápomocný pre výrobu snehu. Spoluprácou s naším zasnežovacím tímom sa v priebehu času vyvinulo skutočné partnerstvo. Stále viac a viac nám to pri zasnežovacích sezónach dáva väčšiu istotu pri manažovaní výroby snehu. Pre každý projekt nám diskusia s TechnoAlpinom umožňuje nájsť najvhodnejšie inovatívne riešenia a produkty, ktoré nám pomáhajú lepšie pripraviť svahy Courchevelu a ponúknuť čo najlepšie podmienky pre našich zákazníkov.

pre ďalšie informácie o zasnežovacom systéme, prosím navštívte

www.technoalpin.com

D-Line: Vitajte vo First Class

Doppelmayr definuje budúcnosť lanových dráh: 205 novinek, 31 inovácií a 14 patentov. D-Line si Vás podmaní najvyšším komfortom jazdy, najmodernejším dizajnom a neprekonateľnou paletou funkcií.

LAVEX info

Vydáva:

LAVEX, Lanovky a vleky, záujmové združenie na Slovensku, Liptovský Mikuláš
e-mail: lavex@lavex.sk
www.lavex.sk

Šéfredaktor:

Ing. M. Grešo

Redakčná rada:

predseda:
Ing. Peter Nanky
členovia:
Ing. A. Bisták, JUDr. P. Briňák, PhD., Ing. J. Hulla,
M. Petőcz, M. Sumka

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

LAVEX, M. Pišúta 5, 031 01 Liptovský Mikuláš
IČO: 00 213 331
tel.: 044 5520 460
sekretariát: 0903 526 545
revíziní technici: 0903 527 545
e-mail: lavexinfo@lanovky.sk

Tlač a grafika

MB – POLYGRAF, s. r. o.
Lediny 42, 841 03 Bratislava
tel.: 0903 024 968
e-mail: mbpolygraf@lanovky.sk
www.lanovky.sk

Ročné predplatné na 3 čísla:

9,00 € vrátane poštovného / členským organizáciám LAVEX-u a spolupracovníkom poskytujeme časopis bezplatne

Predajná cena časopisu: 2,80 €

Predajné miesta:

Knihkupectvo VEDA,
Štefánikova 3, Bratislava
(pondelok – piatok 10:00 – 17:30)
tel.: 02 2092 0233

Informačné centrum
Andreja Kmeťa 22, 036 01 Martin
tel.: 043 4238 776

Elektronická verzia časopisu:

<http://www.lavex.sk/lavexinfo.htm>
<http://lavexinfo.lanovky.sk/>

Reklamné strany neprešli jazykovou úpravou v redakcii. Redakcia ani vydavateľ nezodpovedajú za kvalitu či grafické spracovanie hotovej inzercie a dodaných reklamných článkov.

ISSN č. 1336-1953
Evidenčné číslo MK SR – EV 3893/09
Vychádza 3-krát do roka.

Číslo vydané v decembri 2016

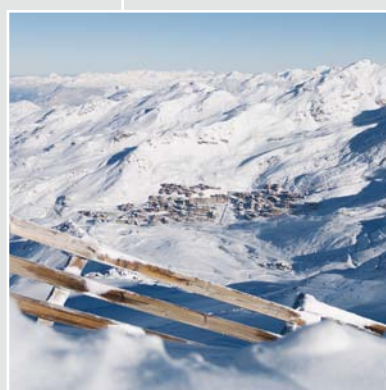
8

45. ročník Dní lanoviek a vlekov

18

Lanovkár Milan Hanečka

30

Aj vo Francúzsku bojujú s poklesom návštevnosti

Príhovor	3
Náš hosť	4
Nové lanovky v sezóne	
Orava Snow	5
Chopok–juh	6
Z činnosti združenia	
Zasadalo Predstavenstvo a Dozorná rada LAVEX-u	7
LAVEX získal akreditáciu podľa ISO	8
45. ročník Dní lanoviek a vlekov	8
Oznamy a informácie	
Konferencia o lanách WaPOL	11
Jesenné stretnutie hotelierov	12
ZCR SR	13
Tlačová správa SZVTA	14
SACR	15
Sítour	16
Zo života našich stredísk	
Quo vadis, Liptovské Revúce	17
Lanovkári, ako ich nepoznáme	
Milan Hanečka	18
Lanové dráhy	
Doppelmayr	20
Leitner	22
MND/VND	24
Zasnežovacie systémy	
Supersnow	25
TechnoAlpin	26
Snežné pásové vozidlá	
Kässbohrer – Termont	28
Svet lanoviek	
Ako zastaviť pokles návštevnosti francúzskych stredísk?	30

Inzerenti čísla:

TECHNOALPIN str. 3
AUTORAFTER str. 32

TECHNOALPIN obálka str. 1
DOPPELMAYR obálka str. 2
LEITNER obálka str. 3
SUPERSNOW obálka str. 4

Príhovor

Milí čitatelia,
pred nami je ďalšia zimná sezóna, na ktorú sa všetci isto nielen tešíme, ale sa aj na ňu aj „horúčkovo“ pripravujeme. A s prípravami súvisí aj zabezpečenie dostatku kvalifikovaného pracovného personálu. Už v priebehu minulých rokov zástupcovia niektorých lyžiarskych stredísk avizovali problém so získavaním kvalifikovaných mladých ľudí, ktorí by postupne nahradili odchádzajúci personál. Tento problém sa dlhodobou prejavuje v celej spoločnosti, a tak už v priebehu tohto roku vyvinula

Republiková únia zamestnávateľov (RUZ) iniciatívu. Únia považuje riešenie tohto problému za prioritu a má záujem otvoriť spoločenskú a politickú diskusiu o zavedení opatrení smerujúcich k zabezpečeniu kvalifikovanej pracovnej sily. Táto téma sa stala aj predmetom pracovného stretnutia predstaviteľov zamestnávateľských organizácií so štátnym tajomníkom Ministerstva hospodárstva SR v júli 2016. Jedným z návrhov, ako riešiť situáciu, je aj zjednodušenie možnosti zamestnávania pracovníkov domácich i zo zahraničia, prípadne tretích krajín. V súčasnosti sa spracováva analýza požiadaviek jednotlivých zamestnávateľských zväzov a združení na trhu práce v rámci SR, a tej sa následne bude venovať príslušné ministerstvo. Za cestovný ruch predložilo požiadavky aj združenie LAVEX – kvalifikovaný odhad na potreby pracovnej sily v prevádzke lyžiarskych stredísk pre najbližšie roky. LAVEX bude túto aktivitu RÚZ-u naďalej pozorne sledovať aj prostredníctvom Zväzu cestovného ruchu SR a o výsledkoch politických rozhodnutí budeme svojich členov včas informovať.

V súvislosti so zabezpečovaním kvalifikovaného odborného personálu pre prevádzku lanových dopravných zariadení musí poverené vzdelávacie zariadenie vlastniť platné poverenie na vykonávanie vzdelávania a overovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov prevádzkovateľov lanových dráh. Keďže v júli tohto roku sa skončila združeniu LAVEX platnosť poverenia, vydaného v roku 2011, bolo potrebné ho aktualizovať. Zmena vyhlášky č. 245/2010 Z. z., v zmysle ktorej sa poverenie vydáva, však priniesla

nečakanú zmenu, v rámci ktorej musí žiadateľ o poverenie predložiť certifikát systému manažérstva kvality podľa ISO. Táto požiadavka nás prekvapila, keďže vlastníctvo takéhoto certifikátu je strategickým rozhodnutím žiadateľa a nijaký predpis by takúto požiadavku žiadateľovi nemal ukladať. Navyše certifikačný audit a vydanie certifikátu je časovo aj finančne veľmi náročné, z uvedeného dôvodu preto hrozilo, že združenie predmetné poverenie nezíska. Tým by však došlo k značnému riziku vyvolaného tým, kto bude vzdelávanie a overovanie odbornej spôsobilosti vykonávať pre zamestnancov prevádzkovateľov lanových dráh. Napokon sa združeniu v spolupráci s Dopravným úradom podarilo nájsť riešenie a združenie získalo po úspešne vykonanom certifikačnom audite príslušné poverenie, čím môže pokračovať vo vzdelávacích aktivitách a overovaní odbornej spôsobilosti ďalších päť rokov. Verím, že doterajšia úspešná spolupráca združenia LAVEX a prevádzkovateľov lanových dráh a lyžiarskych vlekov bude aj naďalej pokračovať, a to nielen v oblasti vzdelávacej činnosti, ale aj pri organizovaní ostatných odborných či športových podujatí.

Miroslav Grešo

25
since 1990
TECHNOALPIN®
snow experts

PASSION
for
SNOW-
MAKING

www.technoalpin.com energy efficiency

V dňoch 13. – 14. septembra 2016 sa uskutočnilo výjazdové zasadnutie Predstavenstva a Dozornej rady LAVEX-u v Podhájskej. Pri tejto príležitosti bol hosťom zasadnutia aj starosta obce Podhájska pán Ing. Vladimír Bakoš, ktorý vo svojom príhovore priblížil spôsob, akým sa im z miestneho kúpaliska podarilo za 20 rokov vybudovať významné stredisko cestovného ruchu. Ide o termálne kúpalisko s jedinečnou liečivou geotermálnou vodou, ktorá je svojím minerálnym zložením podobná Mŕtvemu moru a priaznivo pôsobí na rôzne ochorenia. Položili sme mu preto niekoľko otázok.

* Ako sa rodilo rozhodnutie o výstavbe vášho termálneho kúpaliska. Aké ste mali počiatočné predstavy o tom, čo všetko by ste v areáli chceli vybudovať a z akých zdrojov to financovať?

- Keď som nastúpil do funkcie starostu obce Podhájska, kúpalisko malo už vďaka terajšiemu riaditeľovi Ing. Jozefovi Barcajovi najťažšie časy za sebou. Keďže obec je 100%-ným vlastníkom kúpaliska, ako konatelia spoločnosti sme si stanovili priority a za účasti architekta Ing. Ladislava Bakšu sme si pripravili víziu, kam sa chceme na konci snaženia dostať, čo chceme vybudovať. Naše jednotlivé kroky výstavby boli cieľené. Preto sa búrali staré zariadenia, budovali nové a rekonštruovali tie, ktoré sme chceli zachovať. Takto sme po necelých štrnástich rokoch vybudovali skutočne krásny, funkčný a atraktívny rekreačný areál s celoročnou prevádzkou. Čo naše termálne kúpalisko ponúka, nájdete na webovej stránke www.tkpodhajska.sk. Celú výstavbu a rekonštrukciu za toto obdobie sme financovali len z vlastných zdrojov, ktoré kúpalisko vyprodukovalo vďaka efektívnemu hospodáreniu.

* Ako sa stavali občania k rozvoju areálu? Podporovali vaše myšlienky, alebo to bolo skôr naopak? Aké výhody má dnes obec z kúpaliska?

- Podľa nášho prieskumu v roku 2004 pri tvorbe PHSR podporovalo rozvoj cestovného ruchu 20 % občanov. Za päť rokov sa to zmenilo na 80 % v prospech podpory cestovného ruchu v obci. Občania zistili, že kúpalisko im dáva možnosť podnikat', resp. nájsť si prácu. V tomto období je v obci cca 2 500 lôžok s ponukou ubytovania. Veľa občanov

Ing. Vladimír Bakoš
starosta obce Podhájska

podniká v službách a našli si tu aj zamestnanie. Výhodou je to, že obec je vlastníkom kúpaliska, a tak má priame príjmy z výsledku hospodárenia. Ďalej má príjmy z poplatku za prechodné ubytovanie a z daní z nehnuteľností, ktoré sa v posledných rokoch veľmi rozrástli. A navyše majú naši občania okrem možnosti podnikania v službách ešte jeden významný benefit: za symbolický poplatok majú celoročný vstup na kúpalisko.

* Aké služby dnes ponúka kúpalisko?

- Areál ponúka veľký výber stravovacích zariadení, bazény s termálnou vodou na letné i zimné kúpanie, plavecké bazény, 5-hviezdičkový autokemping,

hotelové služby, atraktívne tobogany v cene vstupného, športový areál, detské ihrisko, wellness centrum Aqamarín s celoročnou prevádzkou. Do konca roka sa dobuduje krytá plaváreň a v budúcom roku sa bude realizovať výstavba bazény s vlnobitím.

* Zmenila sa postupne štruktúra návštevníkov? Kto tvorí v súčasnosti najsilnejšiu návštevnú skupinu?

- Najsilnejšou návštevnou skupinou sú občania Českej republiky a, samozrejme, Slováci.

* Aké máte zámery s termálnym kúpaliskom v budúcnosti? Možno ho ešte ďalej rozširovať?

- Pred nami sú ciele, ktoré som už sčasti naznačil, ale máme ešte ďalšie vízie, ktoré by sa mali realizovať v nasledujúcich rokoch. Cieľom je zatriktívniť a rozšíriť služby pre ďalšiu klientelu a tiež technicky zabezpečiť stabilitu prevádzky kúpaliska.

Za rozhovor ďakuje:
Ing. Miroslav Grešo

Zimné stredisko ORAVA SNOW leží v najstudenšej doline v katastri obce Oravská Lesná, nachádzajúcej sa v Oravských Beskydách na hraniciach s Poľskom. Tvorí ho 6 hlavných, denne upravovaných zjazdových tratí, ktoré sú rozložené na dvoch kopcoch: Kohútik a Lehotská, vzájomne prepojených modernou 4-sedačkovou lanovkou a štyrmi lyžiarskymi vlekmí.

Na zvýšenie komfortu prepravy lyžiarov a rozšírenie prepravnej kapacity sa prevádzkovateľ strediska, spoločnosť KORA Slovakia, s. r. o., rozhodol vybudovať v lokalite Kohútik novú 4-miestnu sedačkovú lanovku s pevným uchytením vozňov, ktorá nahradí lyžiarsky vlek H130 Tatrapoma, uvedený do prevádzky v roku 1983, a zároveň aj malý približovací vlek typu P, tiež od výrobcu Tatrapoma.

V súčasnosti disponuje lyžiarske stredisko celkovou prepravnou kapacitou okolo 3 700 osôb/hod., po vybudovaní novej lanovky a ľahkého lyžiarskeho vleku typu F od výrobcu Tatalift, a. s., Kežmarok sa dosiahne prepravná kapacita takmer 6 000 osôb/hod.

S výstavbou novej lanovky sa začalo koncom júna 2016 a hoci sa s montážou oceľových konštrukcií začalo 14. októbra, termín ukončenia výstavby je naplánovaný na 15. december 2016.

Technické údaje:

Typ:	SLF 4p Tatalift, a. s.
Šikmá dĺžka:	800 m
Prepravná kapacita:	2 370 os./h
Počet podpier:	9
Čas jazdy:	5,1 min.
Prevýšenie:	154,5 m
Počet vozňov:	102
Dopravná rýchlosť:	2,6 m/s (lyžiari)

Text a foto:
Ing. Miroslav Grešo

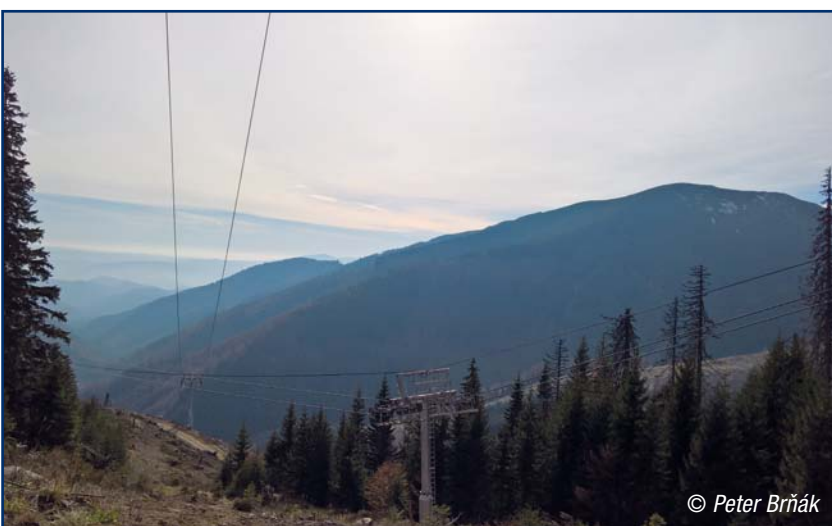
V apríli tohto roku sa začalo s ďalšou etapou výstavby lyžiarskeho strediska na južnej strane Chopku, ktorá je známa dlhými a náročnými lyžiarskymi zjazdovkami. Základným cieľom výstavby novej 15-miestnej kabínkovej lanovej dráhy z Krúpovej na Kosodrevinu je umožniť prechod cestujúcim z južnej na severnú stranu Chopku a naopak.

© Miroslav Grešo

© Peter Brňák

© Peter Brňák

V roku 2012 sa začala prvá etapa výstavby lanoviek na Chopku-juhu, konkrétne lanovky z Kosodreviny na Chopok, a toto je druhá etapa, ktorá prinesie komfortnú prepravu cestujúcich z južnej strany Nízkyh Tatier na vrchol Chopku. Hlavným dôvodom výstavby obidvoch na seba nadväzujúcich kabínkových lanoviek je prepojenie severnej a južnej strany Chopku, ale aj zvýšenie obslužnosti zjazdoviek na južnej strane, keďže sedačková lanovka zo Srdiečka na Kosodrevinu má nízku prepravnú kapacitu – len 1 200 osôb/hod. Pretože súčasťou investičnej akcie výstavby lanovky Krúpová – Kosodrevina je aj zasnežovanie zjazdoviek z Predných derešov do Krúpovej, celý projekt prinesie nielen zvýšenie prepravnej kapacity lyžiarov, ale aj vyššiu kvalitu lyžovania na technicky zasnežovaných tratiach. V neposlednom rade oživí Chopok-juh ako nástupné miesto na Chopok z južnej strany Nízkyh Tatier, k čomu bude slúžiť aj nové veľké parkovisko v Krúpovej s kapacitou 520 parkovacích miest s pokladňami, infocentrom, predajňou Tatra Motion a ďalším zázemím so službami pre lyžiarov.

Technické údaje:

Umiestnenie: Chopok-juh, Krúpová
 Typ zariadenia: KLD 15MGD
 Šikmá dĺžka: 1 212 m
 Počet kabín: 30 ks
 (10 miest sedenie, 5 miest stálie)
 Prepravná kapacita: 2 800 os./hod.
 Dopravná rýchlosť: 6 m/s.
 Doba jazdy: 4,83 min.
 Prevýšenie: 403,75 m
 Počet podpier: 9

Ing. Ivan Temniak,
 riaditeľ lanových dráh, Chopok-juh

Zasadalo Predstavenstvo a Dozorná rada LAVEX-u

Tretie tohtoročné zasadnutie Predstavenstva a Dozornej rady záujmového združenia LAVEX sa dňa 13. septembra 2016 uskutočnilo trochu netradične v zariadení cestovného ruchu – termálne kúpalisko v Podhájskej. Hlavnými bodmi programu bola príprava a schválenie programu 45. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov a tiež diskusia k problému nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily v prevádzke lyžiarskych stredísk.

Zasadnutie predstavenstva a dozornej rady otvoril predseda predstavenstva Ing. Peter Nanky. Poďakoval Ing. L. Jurdíkovi za pozvanie do jeho zariadenia a privítal prítomných členov predstavenstva a osobitne hosta – starostu obce Podhájska pána Ing. Vladimíra Bakoša. Ten v krátkom príhovore zaujímavým spôsobom opísal históriu termálneho kúpaliska, najmä obdobie po roku 2000, keď sa obec rozhodla ísť do postupného rozvoja termálneho kúpaliska až do dnešnej podoby. Potom sa ujal slova riaditeľ združenia Ing. Miroslav Grešo, ktorý vykonal kontrolu uznesení z posledného zasadnutia.

K uzneseniu č. 3/2/2002 uviedol, že boli ukončené revízie posledných dvoch európskych noriem pre bezpečnosť zariadení osobnej lanovej dopravy v zmysle zmluvy s Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR, takže spracovaných bolo celkom 7 noriem a v budúcom roku sa na základe vyjadrenia zástupcu úradu bude v revízii ďalších noriem pokračovať.

K uzneseniu č. 1/1/2014 podal informáciu v tom zmysle, že všetkým členom združenia LAVEX bola formou spravodajského obežníka zaslaná

informácia o nadobudnutí účinnosti nového nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/424 o lanovkových zariadeniach a zrušení smernice č. 2000/9/ES. Tiež bola zaslaná informácia o získaní certifikátu manažérstva kvality ISO 9001 pre LAVEX na vzdelávanie a overovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov prevádzkovateľov lanových dráh a dopravy na lanových dráhach. Ostatné uznesenia boli vyhodnotené ako splnené. V nasledujúcom bode riaditeľ združenia zrekapituloval prípravu programu a organizačného zabezpečenia 45. ročníka Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov dňa 4. októbra 2016 v Jasnej. Zdôraznil, že pri príprave prvej časti podujatia, ktorým bude zasadnutie poradného zboru vedúcich prevádzky lanoviek, sekretariát združenia vychádzal zo skutočnosti, že od októbra 2016 vstupuje do platnosti nariadenie č. 2016/424 o lanovkových zariadeniach, a preto je potrebné poskytnúť účastníkom zasadnutia odborné informácie zo strany štátnych a dozorných orgánov, aké zmeny uvedené nariadenia prinesie do praxe. Preto boli ako prednášajúci pozvaní zástupcovia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Dopravného úradu Bratislava a Technickej inšpekcie z Banskej Bystrice.

Druhá časť programu Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov je určená zasadnutiu valného zhromaždenia LAVEX-u, počas ktorého sa uskutočnia voľby do orgánov združenia pre volebné obdobie 2016 – 2019. K tomuto bodu Ing. M. Grešo predstavil členom predstavenstva nových kandidátov, ktorí by mali nahradiť odstupujúcich členov predstavenstva, rozhodnutých nekandidovať v nasledujúcom volebnom období.

V predposlednom bode rokovania sa predstavenstvo venovalo príčinám nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily v lyžiarskych strediskách na Slovensku. Veľká migrácia pracovnej sily je zapríčinená nízkou mzdou a tiež skutočnosťou, že ide o ponuku práce len na sezónu – teda na dobu určitú. Ako odznelo z úst viacerých zástupcov lyžiarskych stredísk, v súčasnosti je komplikované zabezpečiť kvalifikovaný personál do služby počas pracovných dní, ako-tak je ho dostatok aspoň počas víkendových dní.

LAVEX informáciu o situácii v našich lyžiarskych strediskách poskytol aj Republikovej únii zamestnávateľov, ktorá sa problematikou vážne zaoberá a pripravuje odbornú analýzu k celkovej situácii nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily na Slovensku.

V rôznom ešte Ing. Grešo informoval o pokračovanom financovaní lyžiarskych výcvikových kurzov na základných a stredných školách pre rok 2017 v zmysle zákona č. 597/2013, ktoré prerokoval s pracovníčkou Ministerstva školstva, vedy a výskumu a športu SR pani Némethovou. Podrobné informácie o tomto projekte možno získať na webovej stránke ministerstva – www.minedu.sk.

Po skončení zasadnutia predstavenstva predseda poďakoval všetkým za účasť na rokovaní a zasadnutie skončil. Členovia predstavenstva potom navštívili termálne kúpalisko Podhájska a stretli sa na krátkej diskusii s riaditeľom kúpaliska Ing. Jozefom Barcajom.

Pripravil: M.G.

LAVEX získal certifikáciu podľa ISO 9001

V priebehu leta sa LAVEX – Lanovky a vleky, záujmové združenie na Slovensku musel podrobiť certifikačnému auditu na získanie certifikátu manažérstva kvality podľa ISO 9001.

Dôvodom bola skutočnosť, že vyhláška č. 6/2012 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR č. 245/2010 Z. z. o odbornej, zdravotnej a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní

dráhy a dopravy na dráhe, ustanovila v § 13a – Podrobnosti o poverovaní právnických osôb, povinnosť žiadateľovi o poverenie na posudzovanie odbornej spôsobilosti predložiť certifikát systému manažérstva kvality ISO. Bez predmetného dokladu príslušné poverenie na vzdelávanie a overovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov prevádzkovateľov lanových dráh a dráhových podnikov na lanových dráhach podľa § 32 ods. 3 zákona

č. 513/2009 o dráhach nie je možné získať. Certifikačný audit sa uskutočnil 26. júla 2016 a združenie LAVEX – Lanovky a vleky získalo certifikát č. 4212601 na produkt Vzdelávanie a overovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov prevádzkovateľov lanových dráh a dráhových podnikov na lanových dráhach dňa 3. augusta 2016.

inštalovaných na území EÚ, uviedol Ing. R. Mrštica.

Rovnako sa nariadenie nevzťahuje na lanovkové zariadenia zaradené do kategórie historických a kultúrnych zariadení, ktoré boli uvedené do prevádzky pred 1. 1. 1986 a sú stále v prevádzke. Samozrejme, aj pre tieto zariadenia platí podmienka, aby členské štáty únie zabezpečili takéto zariadenia z hľadiska bezpečnosti osôb a majetku.

Ďalej Ing. R. Mrštica vysvetlil, že nariadenie sa nevzťahuje na samotnú prevádzku lanovkových zariadení, avšak prevádzkovanie zariadení sa musí zabezpečiť takým spôsobom, aby bol zabezpečený vysoký stupeň ochrany osôb a majetku. Členské štáty únie by mali zabezpečiť, aby lanovkové zariadenia boli uvedené do prevádzky len vtedy, ak sú v súlade s týmito nariadeniami a nie je pravdepodobné, že ohrozia zdravie alebo bezpečnosť osôb či spôsobia ujmu na majetku. Tiež by mali stanoviť postupy pre udeľovanie povolení na výstavbu plánovaných lanovkových zariadení, úpravu takýchto zariadení a na ich uvádzanie do prevádzky.

Ďalej sa Ing. Mrštica venoval otázkam notifikácie osôb, ktoré budú posudzovať zhody subsystémov a bezpečnostných komponentov lanovkových zariadení, ako aj proces akreditácie, ktorý je základným prostriedkom odbornej spôsobilosti orgánov na posudzovanie zhody. U nás proces akreditácie zabezpečuje Slovenská národná akreditačná služba (SNAS). V závere referujúci ešte uviedol, že podľa nášho

právneho systému sa povinnosti osobám ukládajú v právnych predpisoch určitou formou a nie je jasné, ktorý štátny orgán zabezpečí nariadenia typu „malo by sa“. To však prináleží štátnym orgánom, ktoré sa zúčastňujú na rokovaniach EÚ, komisii a výboru pre lanovkové zariadenia. Druhý referát predniesol Ing. Jozef Novotný, inšpektor zdvíhacích zariadení Technickej inšpekcie Banská Bystrica. Predstavil v krátkosti rozsah činností, ktoré Technická inšpekcia vykonáva, zmienil sa o uplatňovaní smernice 2000/9/ES v praxi z pohľadu jej pôsobnosti a veľmi podrobne sa venoval povinnostiam prevádzkovateľov lyžiarskych vlekov vyplývajúcim zo zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Podľa § 6 zákona upozornil na povinnosti prevádzkovateľov lyžiarskych vlekov vykonávať činnosti, ktoré sú dôležité pre bezpečnosť zariadenia (údržba, opravy, prehliadky a pod.), a zároveň upozornil na požiadavky odbornej spôsobilosti pracovníkov, ktorí vykonávajú činnosti na lyžiarskych vlekoch, ako je revízny technik, obsluha lyžiarskeho vleku a pracovníci údržby a opráv lyžiarskeho vleku. Ďalej pripomenul kontrolnú činnosť podľa § 9 zákona, ktorý ukladá prevádzkovateľovi lyžiarskeho vleku kontrolovať stav bezpečnosti technických zariadení v intervaloch určených osobitnými predpismi a zabezpečovať kontrolu tohto stavu úradnými skúškami, odbornými prehliadkami a odbornými skúškami. V súvislosti s § 15 zákona pripomenul, že fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva odborné prehliadky, odborné skúšky a opravy lyžiarskych vlekov, musí mať oprávnenie na činnosť a pracovníci, ktorí vykonávajú obsluhu lyžiarskych vlekov, musia byť zaškolení aj na prácu vo výškach.

V závere svojho vystúpenia Ing. J. Novotný ešte upozornil na nedostatky, s ktorými sa stretávajú pri výkone úradných skúšok na lyžiarskych vlekoch. Sú to najmä chýbajúce informačné tabule a výstražné nápisy, označenie STOP tlačidiel, neoznačené elektrické zariadenia, nevyhovujúce krytie elektrických zariadení, opotrebované vyloženie kladiek a kotúčov, chýbajúci bezpečný prístup na podperách

LV, bezpečnostné istenie vo vratných stanicach a ďalšie.

Zasadnutie valného zhromaždenia LAVEX-u

Popoludňajšia časť programu Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov bola vyhradená zasadnutiu valného zhromaždenia LAVEX-u, na ktorom sa hodnotili nielen hospodárske výsledky združenia za minulý rok, ale vykonali sa po troch rokoch aj voľby do orgánov združenia. Rokovanie otvoril predseda predstavenstva združenia Ing. Peter Nanky, ktorý privítal zástupcov členských organizácií a oboznámil prítomných s programom rokovania. Úvodný bod programu patrilo už tradične oceneniu pracovníkov lyžiarskych stredísk, ktorí sa počas svojho života výrazne zaslúžili o rozvoj lanovej dopravy na Slovensku. Zlatý odznak Za zásluhy si prevzalo 7 pracovníkov:

Dušan Hazucha – živnostník, pri príležitosti životného jubilea 70 rokov. Od roku 1981 sa podieľal na výstavbe a montáži lanoviek a lyžiarskych vlekov nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, v zimnom období pracuje ako obsluha zariadení v Jasnej.

František Lamper – lyžiarske stredisko Šachtičky, pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. Pracuje v prevádzke lyžiarskych vlekov, aktívne sa podieľal aj na výstavbe zariadení v stredisku.

Dušan Mesík – lyžiarske stredisko Selce, pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. V stredisku pracuje od roku 1975, zaslúžil

sa o založenie spoločnosti Športcentrum Selce, ktorá prevádzkuje stredisko, a o vybudovanie všetkých stavieb a zariadení v stredisku.

Lubomír Torda – lyžiarske stredisko Čičmany, pri príležitosti životného jubilea 60 rokov. V lyžiarskom stredisku pracuje od začiatku jeho výstavby v roku 1985, aktívne sa venoval aj

Účastníkov Dní lanoviek pozdravil riaditeľ divízie dráh Ing. Ján Solava

trénovaniu žiakov a dorastu v stredisku, od roku 1995 je vedúcim strediska. **Milan Jurečka** – lyžiarske stredisko Opalisko, pri príležitosti dovŕšenia 62 rokov. Vyrastal v lyžiarskom stredisku od detstva ako žiak lyžiarskeho pretekára, neskôr pracoval ako tréner, dobrovoľný funkcionár či predseda lyžiarskeho klubu, bol pri každej výstavbe v stredisku, obsluhoval zariadenia a samozrejmosťou je pre neho aj práca pri organizovaní lyžiarskych pretekov.

Jozef Čončol – lyžiarske stredisko Jasná, pri príležitosti dovŕšenia 68 rokov. Zaslúžil sa o výstavbu a prevádzku horských dopravných zariadení (od roku 1986), vykonával funkcie od obsluhy lyžiarskeho vleku cez staničného pracovníka až po operátora lanovej dráhy.

Rudolf Choma – lyžiarske stredisko Oravice, pri príležitosti dovŕšenia 62 rokov. V prevádzke horských dopravných zariadení pracuje od roku 2005, keď sa začalo s výstavbou strediska Oravice, v súčasnosti je vedúcim strediska a manažérom lanovej dráhy.

Vyznamenaní „Za zásluhy o rozvoj lyžiarskych stredísk“

45. dni lanoviek a lyžiarskych vlekov

Dni lanoviek a lyžiarskych vlekov oslávili svoje malé jubileum – 45 rokov. Po štyridsiaty piaty raz sa lanovkári na Slovensku stretli na svojom tradičnom jesennom podujatí, aby sa dozvedeli o novinkách v oblasti výroby lanovkových zariadení a ich uvádzania na trh v súlade s novým európskym nariadením č. 2016/424 a tiež aby si zvolili nových členov predstavenstva a dozornej rady na volebné obdobie 2016 – 2019.

Dňa 4. októbra 2016 v hoteli SNP v Jasnej predseda predstavenstva LAVEX-u Ing. Peter Nanky otvoril 45. dni lanoviek a lyžiarskych vlekov. Po krátkom príhovore odovzdal slovo riaditeľovi divízie dráh a dopravy na dráhach Dopravného úradu v Bratislave Ing. Jánovi Solavovi, ktorý stručne predstavil štruktúru úradu, pripravované organizačné zmeny a dotkol sa aj pracovných problémov na jeho divízii, spočívajúcich najmä v nedostatku kvalifikovaných pracovníkov. Krátko objasnil aj niektoré zmeny, ktoré prinesie ešte v tomto roku zákon č. 513/2009 o dráhach, našťastie sa tieto zmeny nedotknú výstavby a prevádzky lanových dráh. Keďže program Dní lanoviek a lyžiarskych vlekov každoročne otvára zasadnutie poradného zboru manažérov a vedúcich prevádzky lanoviek, slova sa ujal predseda poradného zboru Ing. Peter

Tomko. V úvode vysvetlil dôvody, ktoré organizátora viedli k zaradeniu problematiky nového nariadenia Európskeho parlamentu a Rady Európy č. 2016/424 o lanovkových zariadeniach do programu poradného zboru, a uviedol tiež, že v druhej časti rokovania si pripomenieme závery z workshopu konaného počas medzinárodnej výstavy INTERLAVEX 2016. V prvej prednáške vystúpil Ing. Róbert Mrštica, vedúci odboru zdvíhacích, dopravných a elektrických zariadení Dopravného úradu Bratislava. Vysvetlil podstatné ustanovenia z nariadenia EÚ 2016/424 o lanovkových zariadeniach a zrušení smernice č. 2000/9/ES. Smernica stanovila pravidlá pre lanovkové zariadenia, ktoré sú navrhnuté, konštruované a prevádzkované na prepravu osôb. Skúsenosti pri uplatňovaní tejto smernice ukázali, že je potrebné upraviť niektoré ustanovenia, najmä pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti a posudzovanie zhody subsystémov.

Čo sa týka posudzovania zhody, ktoré má byť vo všetkých členských krajinách Európskej únie rovnaké, zistil sa pravý opak. Preto sa musela smernica nahradiť nariadením, ktoré by zabezpečilo jej jednotné uplatňovanie v celej EÚ. Toto nariadenie by sa malo uplatňovať na rozdiel od smernice len pri nových lanovkových zariadeniach, neuplatňuje sa na premiestňovanie lanovkových zariadení

Hodnotenie činnosti LAVEX-u**za rok 2015, správa dozornej rady**

Hodnotenie hospodárskej činnosti a ostatných činností združenia za rok 2015 a dosiahnutých ekonomických výsledkov predniesol riaditeľ združenia Ing. Miroslav Grešo. V prvej časti správy sa zamerával na prípravu a príčiny zmeny organizácie medzinárodnej výstavy horskej techniky INTERLAVEX. Odôvodnil, prečo sa usporiadanie výstavy, ktorá sa vždy konala v nepárnom roku, muselo presunúť po štrnástich ročníkoch o rok neskôr – z roku 2015 na rok 2016 a prečo ponúkol LAVEX ako hlavný organizátor výstavy spoluorganizáciu podujatia spoločnosti TMR, a. s.

K hospodárskej činnosti združenia poznamenal, že je v súlade so stanovami združenia postavená na vykonávaní špecializovaných odborných činností súvisiacich s prevádzkou horských dopravných zariadení, na výchove, vzdelávaní a overovaní odbornej spôsobilosti personálu lyžiarskych stredísk, legislatívnej a normotvornej činnosti a ďalších činností, ktoré vyžadujú prevádzkovatelia lyžiarskych stredísk.

Z ďalších činností riaditeľ združenia podrobne zhodnotil aktivity, ktoré LAVEX riešil prostredníctvom Zväzu cestovného ruchu SR, sekcie cestovného ruchu na MDVaRR SR a ďalších zainteresovaných inštitúcií, ktoré vychádzali z uznesení valného zhromaždenia LAVEX-u. Týkali sa zmeny organizácie jarných prázdnin žiakov základných a stredných škôl z dôvodu zvýšenia komfortu a bezpečnosti najmä žiakov využívajúcich jarné prázdniny na lyžovanie v domácich lyžiarskych strediskách. Ďalej išlo aj o podporu lyžiarskych kurzov na základných a stredných školách zo strany prevádzkovateľov lyžiarskych stredísk, ktoré ponúkali podstatné zníženie cien skipasov na lyžiarske kurzy, zapožičanie lyžiarskeho výstroja, prípadne poskytnutie lyžiarskych inštruktorov. Pri legislatívnej a normotvornej činnosti informoval o novele zákona č. 274/2015 Z. z., ktorou sa zmenil zákon o Horskej záchrannej službe a v ktorej sa podarilo dosiahnuť zmiernenie požiadaviek na odbornú spôsobilosť osôb vykonávajúcich záchranu na lyžiarskych tratiach. Infor-

máciu doplnil o revízie noriem týkajúcich sa bezpečnostných požiadaviek na zariadenia osobnej lanovej dopravy, ktoré sa formou prekladu vykonali v uplynulom roku pre Úrad normalizácie, metrológie a skúšobníctva.

Po skončení komentára k správe o činnosti prečítal predseda Dozornej rady LAVEX-u Ing. Ján Krištofík správu dozornej rady o kontrole hospodárenia združenia. Uviedol, že kontrolu účtovnej evidencie vykonala dozorná rada k 31. 12. 2015 s tým, že podľa výkazu ziskov a strát bola za účtovné obdobie vykázaná strata v čiastke 4 560,94 €. Účtovná závierka a daňové priznanie združenia bolo spracované v súlade so zákonom o daniach z príjmov a účtovníctvo je vedené v zmysle zákona o účtovníctve. Združenie nemá žiadne nevyrovnané záväzky voči daňovému úradu ani sociálnej a zdravotnej poisťovni.

Voľby nových členov do orgánov združenia

Predseda Predstavenstva LAVEX-u uviedol tento bod informáciou, že sa skončilo volebné obdobie členom predstavenstva a dozornej rady združenia, preto je potrebné vykonať voľby na ďalšie volebné obdobie 2016 – 2019. Oboznámil prítomných s volebným poriadkom a nechal vykonať tajnú voľbu. Po sčítaní hlasov na hlasovacích lístkoch predseda volebnej komisie prečítal správu, podľa ktorej sa na voľbách zúčastnilo 23 voličov z 25 prítomných a všetkých 23 odovzdaných hlasov je platných. Na základe získaných hlasov boli do orgánov združenia zvolení: Ing. Peter Nanky – LS Malino Brdo, Richard Šesták – LS Martinské hole, Milan Sumka – LS Jasenská dolina, Ing. Jaroslav Mačičák – Leitech, s. r. o. Poprad, Andrej Chaban – LS Donovaly, Andrej Krasuľa – LS Bachledova dolina, Ing. Ladislav Kvak – LS Roháče Zubelec, Ing. Ján Holka – LS Vrátna dolina. Náhradníkom sa stal Ing. Róbert Híľovský – Chempro, a. s., Poprad. Záverečnú diskusiu otvoril predseda predstavenstva Ing. Peter Nanky, ktorý vyzdvihol potrebu a dôležitosť obmeny členov predstavenstva a dozornej rady združenia. Vysvetlil, že práca v združení

Voľby do orgánov LAVEX-u

nie je náročná na čas, ale niekedy je potrebné operatívne reagovať na úlohy najmä v oblasti legislatívy a normotvorby, ale aj úlohy riešené prostredníctvom Zväzu cestovného ruchu. Pripomenul aj potrebu výberu lyžiarskeho strediska na usporiadanie 34. ročníka pretekov lanovkár a vlekárov v roku 2017.

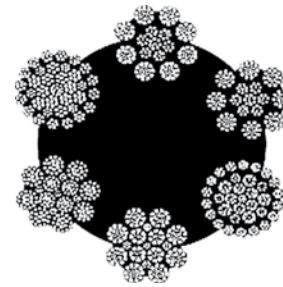
Ing. Róbert Híľovský v diskusii informoval o návšteve medzinárodnej výstavy Mountain Planet v Grenobli v apríli t. r., spojenej s prehliadkou lyžiarskeho strediska Val Thorans. Na rôznych stretnutiach diskutovali s partnermi z Francúzska o spolupráci poskytovateľov služieb v lyžiarskych strediskách, o bezpečnosti lyžiarov a ochrane prevádzkovateľov pred možným súdnymi spormi v súvislosti s úrazmi lyžiarov, o pozícii starostov miest a obcí pri rozhodovaní o zámeroch strediska a pod. Ing. Ján Gavalier pripomenul blížiaci sa 50. výročie založenia LAVEX-u a vyzdvihol jeho činnosť a prínos pre cestovný ruch.

Prof. Peter Patúš v závere diskusie informoval o pripravovanej publikácii Kto je kto v cestovnom ruchu, v ktorej by chcel predstaviť už nežijúce osobnosti v cestovnom ruchu na Slovensku – hotelierov, chatárov, lanovkárov, záchranárov a pod. a vyzval prítomných o poskytnutie fotografií, osobných spomienok a materiálu o ľuďoch, ktorí by v publikácii mali byť uverejnení.

M. G.

Medzinárodná konferencia Výskum, výroba a použitie oceľových lán 2016

V dňoch 20. 9. – 23. 9. 2016 sa v priestoroch hotela Permon v Podbanskom konal XIX. ročník medzinárodnej konferencie Výskum, výroba a použitie oceľových lán. Organizátorom konferencie bola Fakulta BERG, Ústav logistiky pod záštitou rektora Technickej univerzity v Košiciach. Význam konferencie potvrdzuje stále vysoký počet domácich aj zahraničných účastníkov. Zúčastnilo sa na nej vyše 70 odborníkov zo Slovenska, Poľska, Čiech, Maďarska a Ruska. Je to podujatie, na ktorom sa stretávajú manažéri a špecialisti z popredných firiem zaoberajúcich sa problematikou výroby a využitia oceľových lán, dopravníkov a ťažných zariadení a taktiež predstavitelia významných spoločností zo širokého spektra odvetví a odborníci z akademickej pôdy.

Cieľom konferencie bolo priniesť nové poznatky v oblasti výroby a využitia oceľových lán, dopravníkov a ťažných zariadení používaných pri ťažbe nerastných surovín. Účastníci viedli odborné diskusie v troch sekciách: 1. výskum, výroba a použitie oceľových lán; 2. výskum, výroba a použitie dopravníkov; 3. výskum, výroba a použitie ťažných zariadení zvislej dopravy.

Vedecký program konferencie

Konferencia trvala štyri dni a bola doplnená sprievodnými akciami, ktoré sa konali druhý večer vo forme spoločenského večera, nasledujúci večer bol spestrený športovými aktivitami a na posledný deň konferencie bola pre všetkých pripravená exkurzia na Solisko.

Úvod konferencie patrilo gratulácii k životnému jubileu 80 rokov, ktorých sa dožil všetkým účastníkom veľmi dobre známy a uznávaný profesor v oblasti dopravných pásov prof. Ing. Eduard Štroftek, CSc. Aj v tomto ročníku konferencie bola vyhlásená a odmenená okružla 300.

prednáška s názvom: Light conveyor belts and their use in air transport, ktorú predniesol Ing. Peter Koščák, PhD., z Leteckej fakulty TU v Košiciach.

Rokovania na odborné témy prebiehali počas dvoch dní v troch už spomenutých sekciách. Do vedeckého programu bolo zaradených 30 prednášok a workshop na tému Možnosti spolupráce výskumných centier kvality dopravných pásov skupiny Continental so zameraním na vzdelávanie, na ktoré sa upriamili Ing. Pavol Martinko, CMR – Dopravné pásy. Poukázal na dlhoročnú a kvalitnú spoluprácu medzi významným výrobcom dopravných pásov, spoločnosťou Continental Matador Rubber, s. r. o., Púchov a Fakultou BERG TU v Košiciach ako vzdelávacieho a výskumného centra. V tomto úvodnom bloku odznelo ďalších 6 odborných prednášok s praktickými riešeniami problematiky dopravných pásov. Druhá polovica prvého rokovacieho dňa sa venovala výskumu, výrobe a použitiu

oceľových lán v sekcii č. 1, ktorej odborným garantom bol doc. Ing. Jozef Krešák, PhD., a v druhej sekcii sa diskutovalo pod vedením prof. Ing. Daniely Marasovej, CSc., o problematike výroby a použitia dopravníkov. V druhý rokovací deň boli témy z oblasti výskumu, výroby a použitia ťažných zariadení, kde garantom sekcie bol Ing. Ján Houdek, PhD. Konferencia svojou účasťou a prejavným záujmom zo strany účastníkov opäť potvrdila, že je popredným podujatím v oblasti výroby a použitia oceľových lán, dopravníkov a ťažných zariadení na Slovensku.

Dúfame, že aj budúci ročník konferencie VVaPOL bude mať minimálne takýto úspech a už teraz sa naň tešíme a pozývame všetkých záujemcov. Aj jej jubilejný XX. ročník sa tradične uskutoční v hoteli Permon v Podbanskom v septembri 2018.

Doc. Ing. Nikoleta Mikušová, PhD.,
Ing. Eva Tomková, PhD.

Jesenné stretnutie Zväzu hotelov a reštaurácií SR a HoReCa konferencia: Profesionál v hotelierstve a gastronómii

Kde zobrať profesionálov do hotelov a reštaurácií?

Nedostatok pracovníkov v hoteloch, reštauráciách, obrovská fluktuácia a málo kvalifikovaní zamestnanci, to je aktuálne najväčší problém slovenského cestovného ruchu. A to v roku, keď len doterajšie výsledky, najmä z leta, lámu rekordy. Za sedem mesiacov navštívilo Slovensko 2,8 milióna dovolenkárov, čo je nárast až o 19,7 %. Od januára do júla 2016 tu zahraniční i domáci klienti spali 8 miliónov nocí. Pre svoje jesenné stretnutie si členovia

Zväzu hotelov a reštaurácií SR (ZHR SR) zvolili práve Vysoké Tatry, ktoré boli podľa odborníkov v lete turistami doslova obsadené a nie je to inak ani mimo sezóny. V Grand Hotel Bellevue sa 18. a 19. októbra stretli aj podnikatelia, dodávatelia, zástupcovia odborných škôl i renomovaní spíkeri. Stretnutie bolo zároveň konferenciou HoReCa na tému: Profesionál v hotelierstve a gastronómii. Už počas otvorenia konferencie sa nedostatku pracovníkov v tomto segmente venoval prezident zväzu JUDr. Patrik Bočkay.

Najviac chýbajú čašníci, kuchári a chybné

ZHR SR spravilo v auguste prieskum medzi svojimi členmi, koľko zamestnancov im chýba. Výsledky, ktoré z prieskumu vzišli, sú alarmujúce: Do prieskumu sa zapojilo 81 zariadení, pričom takmer všetky, konkrétne 97 % z nich, má problém s obsadením voľných pracovných miest a 86 % z nich pracovné miesta ponúka. Najčastejšie ide o pozíciu čašníka, záujem zamestnať nových čašníkov má až 76 % z nich, len o málo menej chýba kuchárov a voľné miesta sú pre pozície chybné. Neobsadené sú tiež miesta recepč-

ných, ale aj nekvalifikovaných pomocných síl v hoteloch, penziónoch, reštauráciách. Dôvodom je nedostatok vhodných uchádzačov o zamestnanie a nezáujem o prácu, na čom sa zhodujú členovia ZHR SR. Vysoké nároky na zamestnanca sú až na treťom mieste. Je však pravda, že miesto kuchára a čašníka, kde je nevyhnutná kvalifikácia, sa obsadzuje najhoršie. Ako ďalej povedal P. Bočkay: „Tento akútny stav sa v najbližšom období prehĺbi, zvyšuje sa totiž záujem klientov o doterajšie ubytovacie a stravovacie zariadenia, čiže potreba vytvárať nové pracovné miesta.“ Hotely a reštaurácie sa nachádzajú v zložitej situácii, ktorú do veľkej miery niektorí kvalifikovaní pracovníci zneužívajú. Pravdepodobne aj preto je podľa prieskumu až 83 % ubytovacích a stravovacích zariadení ochotné zamestnať aj pracovníka zo zahraničia.

Kde sa strácajú absolventi?

Podľa generálnej riaditeľky sekcie cestovného ruchu na Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Ivany Magátovej je počet absolventov z odborných škôl pre hotely a reštaurácie dostatočný, keď ročne vychádza zo škôl 6- až 6,5-tisíc absolventov. Len veľmi málo z nich však reálne začne pracovať v oblasti cestovného ruchu. Práve nezáujem absolventov, nevhodné zameranie škôl, bude ďalej zhoršovať nedostatok pracovných síl v odvetví HoReCa, ako to potvrdila i Lucia Dítěťová zo spoločnosti TREXIMA v úvode prvého dňa konferencie v bloku s názvom: Kde je kvalifikovaný personál? Celkovo na Slovensku nepracuje v odbore, ktorý vyštudovali, približne 63 % stredoškôlkov a 53 % vysokoškôlkov. A priamo v odvetví cestovného ruchu sa ich zamestná po skončení odborných škôl necelých 2 700.

Hľadajte medzi seniormi i príbuznými vašich zamestnancov

Tak zneli vlastné skúsenosti hostí v diskusnom paneli s rovnakým názvom ako samotná konferencia: Profesionál v hotelierstve a gastronómii. V utorok podvečer mali výborný ohlas vlastné riešenia diskutujúcich: riešenie nedostatku pracovných síl, prístup

k manažovaniu zariadení či návrhy, ako si udržať zamestnancov. Zaujalo zamestnávateľov dôchodcov, hľadanie pracovníkov medzi rodičmi zamestnancov, spolupráca nielen so strednými, ale dokonca so základnými školami. Ešte predtým sa prednášajúci venovali druhému bloku: Manažér v hlavnej úlohe. Jeho motivácii i podnikaniu, ale nevynechala sa ani podniková kultúra v zariadeniach. Na konkrétnom prieskume ju prezentovala renomovaná odborníčka Jana Kučerová z UMB v Banskej Bystrici.

Dodávatelia ukázali novinky

Neformálne diskusie a prezentácia výrobkov a služieb vystavovateľov a dodávateľov pre hotelový a reštauračný biznis sa odohrávali v ostatných priestoroch špičkového tatranského hotela. K hlavným patrili partneri konferencie Wordline, Peugeot, Teslux i 3SIXTY. Práve táto firma zaujala inováciami spätnej väzby. Dobrotu pripravili spoločnosti METRO a BIDVEST. Rozhovory pokračovali aj počas spoločenského večera, ale len dovtedy, kým nezačali hrať Marián Čekovský s Martinom Valihorom a ďalšími vynikajúcimi hudobníkmi. Roztľieskali a roztancovali všetkých...

Plná sála aj druhý deň

Konkrétne informácie o pracovnoprávných tipoch a ďalšie dobré rady pre manažérov hotelov a reštaurácií ponúkla vo svojej prednáške advokátka Dagmar Zukalová. Aké benefity a mzdy by mohli zaujať zamestnanca, o tom hovoril počas prezentácie Ľubomír Kadlečík zo spoločnosti TREXIMA. Kongresová sála bola aj druhý deň plná pozorne počúvajúcich účastníkov konferencie, čo potvrdilo výborné načasovanie i aktuálne a odborne dobre pripravené prednášky a prezentácie. Táto tretia časť konferencie mala zorientovať majiteľov ubytovacích a stravovacích zariadení: Aby zamestnávateľ neťahal za kratší koniec.

Konkrétne informácie

Záver konferencie prezentoval generálny sekretár ZHR SR Marek Harbulák. Ide o množstvo konkrétnych krokov v legislatí-

Namiesto podpory štátny rozpočet pribrzdí cestovný ruch

ve, v komunikácii so štátnymi inštitúciami i ostatnými zamestnávateľskými zväzmi, aby sa situáciu s nedostatkom pracovníkov podarilo zvrátiť. Informácie od účastníkov v prvý i druhý deň potvrdili vysoké hodnotenie

konferencie, množstvo konkrétnych, jasných informácií i možností riešenia problémov okolo zamestnancov i manažérov. Anketový lístok bol zároveň lístkom do tomboly, a tak sa v ankete zúčastnili takmer všetci prítomní.

Počkali si aj na príjemný záver konferencie, pretože sa žrebovala tombola. Hlavnou cenou bolo požičanie auta Peugeot Traveller s plnou nádržou na víkend.

Zdroj: IB ZHR SR

Návrh štátneho rozpočtu pre cestovný ruch pobúrili tých, ktorí sa snažia zlepšiť imidž našej krajiny a dlhodobo pracujú v oblasti cestovného ruchu. V kapitole pre ministerstvo dopravy je pre cestovný ruch v roku 2017 určená suma len 7,5 milióna eur, pričom v tomto roku to bolo 11,5 milióna eur. Očakávalo sa, že budúci rok získajú práve oblastné organizácie (OOCR) a krajské organizácie cestovného ruchu (KOCR), ktoré zastrešujú subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu v regiónoch Slovenska, viac peňazí. Hlavným dôvodom je, že výkonnosť cestovného ruchu konečne po rokoch stúpa. Jediným aktívnym nástrojom štátu pre odvetvie cestovného ruchu sú totiž dotácie na „podporu propagácie a prezentácie Slovenska“ práve pre OOCR a KOCR a Slovenskú agentúru pre cestovný ruch. A tie majú klesnúť až o 4 milióny!

„Pre nás je to veľmi zlý signál, pretože keď sa cestovnému ruchu darí a hovoríme o rekordných číslach, tak z toho profituje aj štát – na daniach, na zaplatených spotrebných daniach, na dani za ubytovanie zas majú prospieť obce a mestá a celkovo štát získava aj na spotrebe,“ vysvetlil prezident Zväzu cestovného ruchu SR Marek Harbulák; „Zabúda sa pritom na najdôležitejší fakt, že v budúcom roku sa po prvý raz bude z tohto balíka financovať aj činnosť a propagácia, ktorú zabezpečuje Slovenská agentúra pre cestovný ruch,“ dodal. Znamená to, že navrhovaná suma 7,5 milióna eur sa ešte zníži o ďalšiu významnú sumu.

V tomto roku boli pre OOCR a KOCR vyplatené dotácie zhruba 4,2 milióna eur; vypočítava sa to z podkladov v roku 2014. Minulý rok bol omnoho úspešnejší než rok 2014, tak sa predpokladalo, že financii bude viac, aby sa v oživení turizmu, predovšetkým v regiónoch, mohlo pokračovať. Realita je však iná a tento návrh rozpočtu

nezhľadňuje ani nárast v cestovnom ruchu, ale ani to, že SACR by mala byť financovaná práve z tejto položky. „Odmenou za to, že prinášame štátu viac peňazí, je zníženie podpory. Z takmer 5 miliárd eur minutých turistami na služby v cestovnom ruchu v roku 2015 získal štát na DPH 280 – 300 miliónov eur a v tejto oblasti je zhruba 380 tisíc pracovných miest a potrebné sú ďalšie,“ uviedol prezident ZCR SR. Podľa neho stačí jediný rok, keď bude mať Slovensko menej na podporu propagácie a vo vysoko konkurenčnom prostredí, ktoré je v Európe, budeme hneď strácať

„Nebudeme pre potenciálnych návštevníkov viditeľní a to bude mať nielen okamžitý následok, ale ako ukazujú skúsenosti z minulosti, bude sa to s nami vliecť aj niekoľko rokov. Čiže pokles návštevnosti zahraničných klientov, menej propagácie v domácom cestovnom ruchu. Nemôžeme sa spoliehať len na to, že k nám automaticky turisti prídu, lebo sme bezpečná krajina; takýchto krajín je v Európe viacero. Turisti pôjdu inde,“ dodal Marek Harbulák. Prístup štátu podľa neho pre podnikateľov avizuje, že nech neplánujú investície do cestovného ruchu. Tie sú však pre konkurencieschopnosť Slovenska v tejto oblasti veľmi potrebné.

Subjekty združené v ZCR SR vnímajú návrh rozpočtu ako trest za to, že dobre propagovali našu krajinu, že sa zvyšujú

tržby, že zamestnávajú viac ľudí a ponúkajú kvalitnejšie služby.

V programovom vyhlásení terajšej vlády sa uvádza: „Jednou z úloh bude nielen zvyšovať počet turistov, ale aj predĺžovať pobyt, ktorý strávia na Slovensku. Prostriedkom k tomuto kroku bude aj podpora destináčného manažmentu cez oblastné organizácie cestovného ruchu a aktívna prezentácia Slovenska prostredníctvom aktivít Slovenskej agentúry pre cestovný ruch.“

Aj preto chce Zväz cestovného ruchu SR vyzvať vládu, aby prehodnotila financovanie nášho cestovného ruchu.

Zväz cestovného ruchu Slovenskej republiky združuje 13 organizácií zväzov, združení a inštitúcií v cestovnom ruchu: Zväz hotelov a reštaurácií Slovenskej republiky – ZHR SR; Slovenská asociácia cestovných kancelárií a cestovných agentúr – SACKA; Záujmové združenie prevádzkovateľov lanoviek a lyžiarskych vlekov – LAVEX; Asociácia historických hotelov Slovenska – AHHS; Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky – SZVTA; Slovenská spoločnosť sprievodcov cestovného ruchu – SS-SCR; Asociácia slovenských kúpeľov – ASK; Asociácia informačných centier – AICES; Tatry Mountain Resorts, a. s. – TMR; Ústav turizmu – ÚT; Región Vysoké Tatry – RVT; Bratislavská organizácia cestovného ruchu – Bratislava Tourist Board (BTB); Asociácia zábavy a hier – AZAH.

Zdroj: ZCR SR

Predstavitelia Európskeho združenia agroturistiky navštívili Slovensko

Pri príležitosti 25. výročia založenia Slovenského zväzu vidieckej turistiky a agroturistiky (SZVTA) sa 12. októbra t. r. uskutočnil v Hokovciach celoslovenský seminár pod názvom Vidiecka krajina, miesto, kde ľudia žijú, pracujú a oddychujú. Seminár sa zamerával na trendy rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky na Slovensku a v Európskej únii. Účastníkov privítal predseda SZVTA Štefan Píri a pozdravil ich aj zástupcovia tretieho sektora – Vidiecky parlament na Slovensku, Magna Via, Pomoc vidieku a Združenie Malokarpatská vína cesta.

Na celoslovenskom seminári, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 70 podnikateľov vo vidieckej turistike, členov SZVTA, zástupcov miestnych akčných skupín, predstaviteľov a pracovníkov miestnej územnej samosprávy a organizácií tretieho sektora z regiónov Slovenska, vystúpili odborníci z MPRV SR, MDVRR SR, SACR, ARVI v Nitre a ďalších inštitúcií. Vzácnym hosťom bol generálny sekretár Európskeho združenia agroturistiky (EURO-GITES) so sídlom v Štrasburgu pán Klaus Ehrlich, účastník Európskeho fóra cestovného ruchu, ktorý sa konal v Bratislave v rámci predsedníctva Slovenska v Rade EÚ.

Najúspešnejší podnikatelia vo vidieckej turistike dostali na podujatí ocenenie v podobe pamätných listov. Medzi ocenenými boli pedagógovia, popularizátori vidieckej turistiky, odborníci vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistiky a dlhoroční partneri SZVTA ako Juraj Kerekeš, Jozef Húška, Mária Behanovská, Marián Bujna, Ján Babinský, František Mach, Peter Patuš, Rudolf Haspra, Bronislava Nyesteová a ďalší. Ako povedal predseda zväzu Štefan Píri, SZVTA je jedným z najstarších profesijných zväzov v cestovnom ruchu i v agrokomplexe na Slovensku a presadzuje potreby a záujmy podnikateľov vo vidieckej turistike vo vzťahu k štátnym inštitúciám. Navrhol, aby pri posudzovaní a prijímaní navrhovaných projektov v danej oblasti boli zohľadňované aj pripomienky zástupcov samospráv, ktorí najlepšie poznajú problémy a potreby v rozvoji vidieka. No i napriek viacerým projektom, ktoré predložili podnikatelia v oblasti vidieckej turistiky a agroturistiky Poľnohospodárskej platobnej agentúre na MPRV SR, tá schválila len minimum z nich. Kým v minulosti ministerstvo finančne podporovalo vzdelávanie, propagáciu a iné aktivity

v rámci SZVTA, v súčasnosti takáto priama podpora chýba. Aj miestne akčné skupiny a oblastné organizácie cestovného ruchu by mali šíriť osvetu medzi občanmi a zvýšiť na Slovensku záujem o pobyt na vidieku, podobne ako je to napríklad v Poľsku, kde podniky finančne podporujú aj domáce pobyty. SACR má možnosť pomôcť pri propagácii vidieckej turistiky, agroturistiky v zahraničí podobne, ako propaguje slovenské kúpele na výstavách cestovného ruchu. Na zvýšenie kvality poskytovaných služieb bude potrebné udeľovať „Znaky kvality“ ako v Rakúsku, čo už v roku 2000 SZVTA začal realizovať. Rezervy sú v spolupráci podnikateľských subjektov vo vidieckej turistike pri presadzovaní zákonov na podporu podnikania na vidieku. Príkladom pre nás je Poľsko, kde DPH na potraviny je nižšia ako na Slovensku, čo nás znevýhodňuje v pohraničných regiónoch. V nadväznosti na seminár v Hokovciach sa 13. októbra v penzióne HARMÓNIA v Modre uskutočnila beseda so vzácnym hosťom Klausom Ehrlichom za účasti viac ako tridsať starostov a podnikateľov v cestovnom ruchu z malokarpatského regiónu. Stretnutie zorganizovala Oblastná organizácia cestovného ruchu Malé Karpaty a Nezisková organizácia rozvoja vidieckej turistiky v meste Modra. Hostia sprevádzal čestný predseda SZVTA František Mach. Organizátori pre K. Ehrlicha pripravili návštevu Slovenského Grobu, kde sa stretol s členmi Cechu husacinárov. Primátor Modry Juraj Petrakovič ho oboznámil so zámermi rozvoja cestovného ruchu v meste i regióne a pozval ho na spoločný obed do mestskej reštaurácie U richtára. Po obede hosť zavítal do vinárstva ELESKO WINE PARK, kde si prezrel modernú technológiu výroby vína, besedoval o vinohradníctve a vinárstve pod Malými Karpatmi a v ZOYA MU-SEUME si prezrel výstavu obrazov Andyho Warhola. Pred 20 rokmi sa pri zakladaní Združenia Malokarpatská vína cesta zúčastnil aj vtedajší prezident EUORGITES pán Erik Jordan z Belgicka, ktorý bol na návšteve na Slovensku. V tom období vykonal exkurziu po slovenských regiónoch tiež náš hosť Klaus Ehrlich, ktorý vypracoval správu o stave agroturistiky na Slovensku aj

s návrhmi na ďalšie smerovanie podnikania vo vidieckej turistike. So skupinou španielskych expertov sa zúčastnil na exkurzii na Liptove, Orave, vo Vysokých a Nízkych Tatrách i na Malokarpatskej vínnej ceste v Modre. V tomto období bola Modra sídlom Združenia podnikateľov v agroturistike Slovenska. Súčasný generálny sekretár Európskeho združenia agroturistiky Erik Jordan mal možnosť porovnať zmeny, ktoré nastali za dve desaťročia na Slovensku. Pozitívne hodnotil dosiahnuté zmeny v kvalite poskytovaných služieb a vyzval na intenzívnejší rozvoj vidieckej turistiky na Slovensku. Pozastavil sa nad stavom rozvrátenej poľnohospodárskej výroby na Slovensku, výrazným znížením počtov hospodárskych zvierat, predimenzovaným pestovaním olejnin, chátrajúcimi bývalými výrobnými zariadeniami v družstvách i v potravinárskom priemysle a tiež vinohradníckou výrobou v oblasti Malých Karpát, kde viac ako polovica vinohradov je neobrozená. Odporučil venovať väčšiu pozornosť výrobe a predaju regionálnych produktov prostredníctvom agroturistických zariadení, roľníckych trhov a z roľníckeho dvora. Pre majoritne vidiecku krajinu, ako je Slovensko, je zarážajúce, že viac ako polovica potravinárskych výrobkov sa dováža zo zahraničia, preto je potrebné venovať väčšiu pozornosť aktivitám SZVTA a efektívnemu rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Príjmy z cestovného ruchu nedosahujú na Slovensku úroveň okolitých štátov a ich podiel na národnom dôchodku je neprimeraný našim prírodným podmienkam. To sa týka aj celkových príjmov z cestovného ruchu a poklesu zamestnanosti na slovenskom vidieku.

František Mach, Štefan Píri, SZVTA

Dovolenka na Slovensku je skutočne dobrý nápad. Potvrdzujú to štatistiky

Bratislava – Slovenské hory, hrady a zámky, mestá či kúpele a aquaparky prilákali od začiatku roka už takmer 1,8 milióna turistov. Podľa zatiaľ posledných štatistických údajov za január až máj 2016 sa pre dovolenku na Slovensku rozhodlo 1,1 mil. domácich (+ 20,3 %) a 690 tis. zahraničných turistov (+ 21,6 %). Medziročne stúpila návštevnosť Slovenska o 20,8 percenta.

Počet prenocovaní sa blíži k piatim miliónom, čo predstavuje nárast oproti rovnakému obdobiu v roku 2015 o 18,9 %. Celkovo domáci a zahraniční turisti strávili v niektorom z turistických regiónov 2,7 noci. „Slovensko je stabilnou a pokojnou krajinou, čo v súčasnej geopolitickej situácii zohráva dôležitú úlohu pri výbere dovolenkovej destinácie. Okrem toho sa pod nárast záujmu o dovolenkové pobyty na Slovensku podpísali aj cieľené marketingové a propagačné aktivity Slovenskej agentúry pre cestovný ruch a jednotlivých subjektov cestovného ruchu,“ uviedol Roman Brečely, minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Návrat Rusov

Tradične najviac zahraničných návštevníkov prišlo zo zdrojových trhov Slovenska, t. j. 84 % všetkých hostí spoza hraníc, a to najmä z Českej republiky (+ 35 103), Poľska (+ 11 964), Nemecka (+ 8 803) či Maďarska (+ 10 417). Pre Slovensko sa tento rok rozhodlo aj viac britských, talianskych, rakúskych, francúzskych, holandských, izraelských či amerických turistov. Po dvoch rokoch prepadu návštevnosti sa vzhľadom na vývoj politicko-ekonomickej situácie na Slovensku opäť výraznejšie zvýšil aj počet ruských dovolenkárov. Celkovo ich prišlo viac ako 14 000, čo predstavuje medziročný rast 22,7 %. Najvyšší percentuálny nárast z relevantných krajín zaznamenalo Španielsko (+ 68 %) a Čína (+ 51 %).

Aké bude leto?

Doterajší vývoj návštevnosti pred letom naznačuje predpoklad úspešnej hlavnej turistickej sezóny. Aj vzhľadom na aktuálne nestabilnú bezpečnostnú situáciu vo svete uprednostňuje dovolenku na Slovensku čoraz viac domácich aj zahraničných turistov. Hotelieri v najnavštevovanejších turistických strediskách, ako aj rôzne ubytovacie portály informujú o vysokom záujme o pobyty počas celého leta. Ich slová potvrdzuje aj nárast návštevnosti národného portálu cestovného ruchu www.slovakia.travel. Informácie o zaujímavých turistických cieľoch, podu-

SLOVENSKÁ AGENTÚRA PRE CESTOVNÝ RUCH DOBRÝ NÁPAD SLOVENSKO

jatiach, relaxe či aktívnej dovolenke si od začiatku roka do konca júla vyhľadávalo na portáli 1 860 760 návštevníkov, čo predstavuje medziročný nárast 59 %. „Ak bude rastúci trend návštevnosti Slovenska pokračovať aj v nasledujúcom období, leto v roku 2016 bude pravdepodobne historicky najúspešnejšie,“ skonštatoval Igor Donoval, generálny riaditeľ SACR.

Zdroj: SACR

TOP 10 krajín podľa počtu návštevníkov za január až máj 2016

Krajina	Počet návštevníkov	Medziročný nárast (%)
Česká republika	191 563	+ 22,4
Poľsko	77 330	+ 18,3
Nemecko	62 467	+ 16,4
Maďarsko	36 745	+ 39,6
Rakúsko	32 972	+ 17,7
Veľká Británia	25 777	+ 21,5
Ukrajina	24 110	- 0,5
Taliansko	23 087	+ 16,7
Spojené štáty americké	15 239	+ 31,6
Francúzsko	14 814	+ 21,9

Zdroj: ŠÚ SR

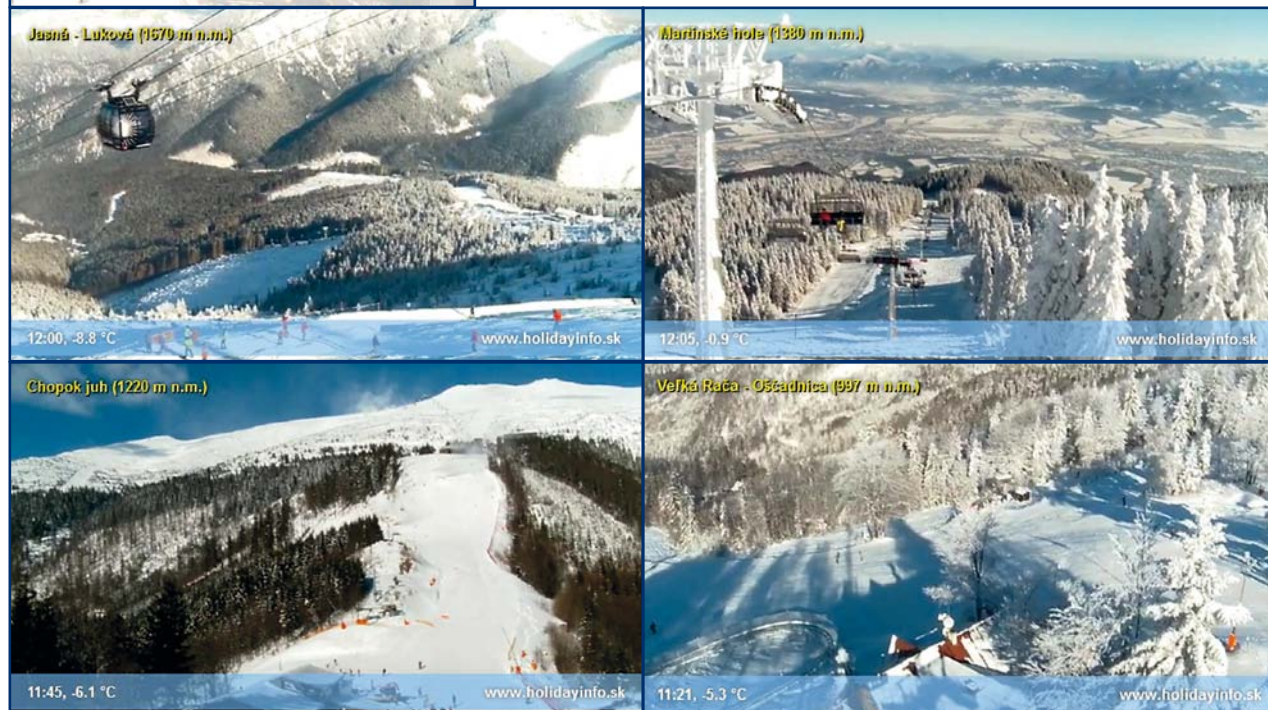
Tradičný formát RTVS „Živá panoráma“ prináša divákovi už takmer dve dekády pohľad do slovenských turistických destinácií, lyžiarske zjazdovky nevynímajúc. Do dnešného dňa sú kamerové technológie spoločnosti Sitour inštalované už v tridsiatke horských, lyžiarskych a vodných areálov. Novinkou v nadchádzajúcej zimnej sezóne bude lyžiarskej verejnosti dobre známe stredisko v Oravskej Lesnej

s pohľadom na pripravovanú sedačkovú lanovku. Na Orave pôjde už o štvrtú panoramatickú kameru – popri Roháčoch, Krušetnici a Kubínskej holi. RTVS je výhradné televízne médium, kde sú prezentované poveternostné podmienky z našich stredísk, no zábery z panoramatických otočných kamier sú neoddeliteľnou súčasťou aj slovenského lyžiarskeho portálu Holidayinfo.sk, medzinárodného portálu Feratel.com a mobilnej aplikácie Panoráma TV, ktorá je dostupná tak pre užívateľov smartfónov, ako aj zariadení Smart TV, kde je súčasťou menu v bezplatných aplikáciách. To dáva produktu panoramatickej kamery svoju komplexnosť. Podľa posledných štatistík je sledovanosť viac ako uspokojivá – na RTVS si reláciu počas zimnej sezóny pozrie 8- až 10-tisíc divákov denne, na Holidayinfo.sk dosahujú kamery 100- až 500-tisíc nahliadnutí za lyžiarsku sezónu.

Kamery si vyžadujú svoju údržbu, no s vývojom nových technológií i úplnú výmenu. Od času, keď bolo vysielanie spustené po prvý raz, sa zmenil spôsob prenosov a technika sa obnovovala niekoľkokrát, naposledy – s HD kvalitou – začiatkom tohto roka.

Do portfólia spoločnosti Sitour patrí i dodávka pohyblivých pásov, tzv. čarovných kobercov značky Sunkid, ktoré tvoria vybavenie lyžiarskych škôlok vo viacerých strediskách na Slovensku. Najnovšie sa bude mŕť týmto dopravným zariadením pochváliť lyžiarska škôlka Maxiland na južnej strane Chopka. Bude to už 26. pás tohto typu na Slovensku.

Quo vadis, Liptovské Revúce?

V krásnom prostredí Liptovských Revúc sa nachádza lyžiarske stredisko, ktorého rozvoj ostal na mŕtvom bode. V súčasnosti sa tu nachádza jeden prevádzkyschopný lyžiarsky vleč a viac ako 1500 m dlhá zjazdovka je každý rok odkázaná na prírodný sneh, čo celé stredisko i prípadných malých prevádzkovateľov drží v neistote. O situácii strediska sme sa porozprávali so starostkou Liptovských Revúc Mgr. Janou Šimovou.

* Najskôr nám povedzte niečo o sebe...

- Som rodáčkou z Liptovskej Teplej, blízko Bešeňovej. Od malička som vďaka mame športovala. Plávanie, stolný tenis, všetky loptové hry, no najmä futbal, ktorý ma očaril, lyžovanie, turistika – to všetko som robila od malička. Aktívne som potom skončila pri futbale. V rokoch 1989 – 1996 som hrávala za Liptovskú Teplú, potom až do roku 2005 za Dolný Kubín. V roku 2004 som sa vydala a manželka som si našla z Liptovských Revúc. Vzal ma k nim na lyžovačku a Liptovské Revúce mi natoľko učarovali, že som si ich zamilovala a už by som ich nevymenila za iný kút Slovenska. Kto raz príde do Liptovských Revúc, obec ho uchváti svojou panenskou prírodou a svojou krásou.

V tom období mali Liptovské Revúce svoje čaro, a to aj vďaka lyžiarskemu stredisku, kde bolo okrem fungujúcej zjazdovky zabezpečené v dolnej i hornej časti občerstvenie a v obci sa rozmnožili aj penzióny.

* Akú históriu má lyžiarske stredisko v Liptovských Revúcoch.

- Začala ho budovať začiatkom osemdesiatych rokov spoločnosť Javorina, ktorá ho prevádzkovala až do rokov 1992 – 1993, keď v malej ani veľkej privatizácii nemal o vleč záujem nijaký podnikateľský subjekt. V roku 1993 prešiel majetok Javoriny, teda lyžiarsky vleč, na obec Liptovské Revúce, ktorá ho prevádzkovala na prírodnom snehu až do sezóny 2003/2004. Prevádzkovala ho najskôr bez úpravy trate ratrakmi, neskôr obec zakúpila staršiu techniku na úpravu svahu. Od zimnej

sezóny 2004/2005 prevzala stredisko do prenájmu spoločnosť Situm-Sk, s. r. o., ktorá postupne skupovala pozemky na svahu. Vybudovala parkovisko, reštauráciu, toalety a taktiež vleky, ktoré sa, žiaľ, neskolaudovali z dôvodu nevyrovnaných majetkovoprávných vzťahov k pozemkom.

* Prečo sa v súčasnosti toto stredisko neprevádzkuje?

- Celý problém sa začal vtedy, keď sa začalo stredisko budovať bez stavebného povolenia aj vzhľadom k nevyrovnaným pozemkom. Obec sa snaží tento problém riešiť. V septembri t. r. sa ukončili malé pozemkové úpravy a začalo sa vytyčovanie parciel vlastníkov pozemkov. To považujem za základ toho, aby prišiel silný investor. Bohužiaľ, ani dnes nevieme, kto bude prevádzkovať stredisko v tejto zimnej sezóne. Vieme však, že lyžiarske stredisko sa nedá efektívne prevádzkovať len s jedným vlekom.

* Platí ešte v minulosti schválený územný plán rozvoja strediska?

- Platí a na jeho základe by sa mala vybudovať nová prístupová cesta do strediska pred začiatkom obce, po jej ľavej strane. Tu by malo byť aj nové parkovisko, ktorého časť už stojí. Od neho má viesť približovacia štvorsedačka, z ktorej by sa dalo zlyžovať k hlavnému vleku. Samozrejme

sa ráta aj s výstavbou novej štvorsedačky po pravej strane súčasnej zjazdovky. Na realizáciu tohto plánu je však potrebný silný investor.

* Aké iné aktivity robíte v obci?

- Obec Liptovské Revúce a jej okolie je ako stvorené pre turizmus, skialpinizmus a bežecké lyžovanie. V tomto roku sme uskutočnili nultý ročník Vertikál Ploská. Bol to beh do vrchu s dĺžkou 5 km a prevýšením 824 m. Na tomto medzinárodnom podujatí sa súťažilo v ôsmich kategóriách a absolútny víťaz dosiahol neuveriteľný čas – 36 minút. V tomto roku chceme organizovať lyžiarske bežecké preteky i preteky skialpinistov.

* Čo by ste chceli povedať na záver?

- Naše stredisko má osobitý čaro. Nemusí byť také komerčné ako Donovaly. Má úžasný široký plynulý a dlhý svah, ktorý široko-ďaleko nemá konkurenciu. Keď sa dostanete na vrchol, máte pred sebou nádhernú panorámu Nízkych Tatier, Chočských vrchov, Veľkej Fatry... Ak by sa našiel pre naše stredisko vhodný investor, bola by tu jedna z najkrajších a najlepších lyžovačiek v okolí.

Revúcke halušky 2015 – Mgr. Jana Šimová vpravo

Dnešným hosťom rubriky Lanovkári, ako ich nepoznáme je pán Milan Hanečka, vedúci prevádzky lanovej dráhy Železná studnička – Kamzík. V tejto funkcii pôsobí už od obnovenia prevádzky lanovky v roku 2005. Na lanovke však pracoval aj v rokoch 1987 – 1990, teda až do ukončenia jej prevádzky pôvodným majiteľom. V tom čase si musel nájsť iné uplatnenie, ktorému však v súkromí zostal verný aj po návrate na „staronové“ pracovisko, prístrojové potápanie.

* Milan, na úvod nám prezrad' niečo o sebe. Kedy a ako sa začalo tvoje pôsobenie v lanovej doprave?

- Narodil som sa roku 1964. V lanovej doprave som začal pôsobiť po odchode z Bratislavy ešte v mojich 18 rokoch. Najskôr som pracoval na Chate pod Rozsutcom a asi po roku som prešiel na chatu na Zverovke. Tu som bol zamestnaný ako údržbár a pomáhal som aj pri prevádzke

lyžiarskeho vleku. Keď som sa po dvoch rokoch vrátil do Bratislavy, prihlásil som sa – bolo to niekedy v roku 1987 alebo 1988 – na lanovú dráhu Železná studnička – Kamzík ako brigádnik. Na tejto lanovke som potom pracoval až do jej zatvorenia v apríli 1990. Lanovka, ako je známe, neskôr začala chátrať a nebola prevádzkovaná až do roku 2005, teda 15 rokov.

* Po zatvorení lanovky v roku 1990 si musel premýšľať, čo ďalej...

- V čase, keď som skončil prácu

Tesne pred ponorom do Modrej jaskyne (Modra špilja) na chorvátskom ostrove Biševo

brigádnika na lanovej dráhe, menil sa aj spoločensko-politický systém a ja som si začal hľadať možnosti ďalšieho uplatnenia. Od lanoviek už nie je ďaleko do sveta zimných športov, a tak som absolvoval kurz lyžiarskeho inštruktora a neskôr aj lyžiarskeho záchranára. Vďaka tomu sme na Kamziku ešte v roku 1991 mohli otvoriť lyžiarsku školu, v ktorej som pracoval ako lyžiarsky inštruktör. Ako inštruktör som mal na starosti aj lyžiarske výcviky pre základné a stredné školy a necelé dva mesiace som tiež pracoval v rakúskom stredisku Saalbach.

* Nakoniec si sa dostal k prístrojovému potápaniu, ktoré sa stalo tvojou veľkou záľubou a tiež zamestnaním. Čo ťa k tomu viedlo?

- Keď skončila prevádzka najprv lanovka a neskôr aj spomínaná lyžiarska škola na Kamziku, začal som hľadať aktivitu, ktorá by mi vyplnila letné obdobie. Aj z toho dôvodu som sa – to bolo v roku 1991 –

začal zaujímať o potápanie. Najprv iba amatérsky, s fľašou a plutvami, čiže som sa vlastne „plazil po dne“ s najlacnejšou výbavou, aká bola v tom čase dostupná. Postupne som si kúpil lacnejší potápačský výstroj a začal som sa potápaniu venovať intenzívnejšie. Neskôr som už nakupoval v obchodoch s potápačským vybavením. Tu som sa zoznámil so skúsenými potápačmi, ktorí už mali za sebou rôzne kurzy. Rozhodol som sa vstúpiť do tejto komunity, preto som absolvoval najskôr základný kurz – open water diver, nasledoval advanced open water diver. Keď som mal licenciu advanced open water diver, chcel som pokračovať ďalej, a tak som si urobil aj kurz potápača záchranára – rescue diver a neskôr aj divemastera, no a nakoniec som túžil byť inštruktörom.

* Ako tieto kurzy prebiehali?

- V tom čase sa na Slovensku inštruktörské potápačské kurzy nerobili. Najbližšími krajinami, kde bolo možné tieto skúšky vykonať, boli Poľsko a Chorvátsko. Do Chorvátska som chodil vypomáhať už ako divemaster. Ako potápač som tam pôsobil každý rok od začiatku mája do konca októbra, vďaka čomu som sa naučil chorvátčinu. Preto som inštruktörský kurz absolvoval v Chorvátsku. Záverečná skúška bola najťažšia v mojom živote, bola ťažšia ako maturita. Len písomné teoretické testy prebiehali od deviatej ráno do ôsmej večer. Na druhý deň boli praktické testy. Skúška bola veľmi náročná, ale zvládol som ju a začal sa venovať potápaniu ako inštruktör – v Chorvátsku, na Slovensku a krátko aj v Egypte. V tom čase som chcel odísť zo Slovenska do Egypta, keďže na Slovensku som už nevidel možnosť pracovať na pozícii, ktorá by ma

naplňala. V tom čase sa však začala vojna v Iraku a mama mi povedala, že v Egypte je to nebezpečné... Nakoniec som sa rozhodol, že zostanem na Slovensku, ďalej som uvažoval, čo a ako, a vtedy mi kamarát povedal, že hľadajú človeka na lanovku, lebo ju práve rekonštruujú.

* Tým sme sa dostali späť na bratislavskú lanovku. Bol rok 2005 a dokončovala sa jej obnova...

- V tom období som prestavoval svoj dom a nemal som veľa času, ale nedalo mi to a chcel som zistiť viac. Keď som prišiel do EKO-podniku VPS (pozn. red.: prevádzkovateľ LD) a povedal som, že mám skúsenosť priamo s touto lanovkou, veľmi sa potešili. Už pol roka hľadali niekoho, kto na našej lanovke v minulosti pracoval, a nikoho nevedeli nájsť. V Bratislave to nie je ako v Tatrách, kde sa človek obzrie a hneď stretne lanovkára. Táto práca pre mňa mala viacero výhod – bývam neďaleko lanovky, čiže budem pracovať blízko domu a navyše v peknom prírodnom prostredí, čo mi vyhovovalo vzhľadom na môj vzťah k prírode a športu. Išiel som sa teda prihlásiť za radového zamestnanca. Prijali ma a povedali, že budem robiť „šéfa“. Túto ponuku som prijal a toho šéfa robím doteraz. Túto lanovku som teda „zatváral“, keď končila, a otváral, keď zase začínala.

* Vráťme sa ešte k potápaniu, s ktorým máš určite spojených množstvo zážitkov.

- Napríklad v spomínanom Egypte sa

Ponor k vraku Vasilios do hĺbky 45 m (Chorvátsko)

nepotápa večer a v noci – pre žraloky. Žraloky sú cez deň plaché, k človeku sa priblížia na maximálne 6 – 7 metrov, ale večer sa tam nikto nepotápa. My sme organizovali potápačské akcie na Brothers Islands, čo bolo miesto, kde sa chodilo potápať iba kvôli žralokom. Hĺbka vody 300 m, naokolo nikde nič, žiadny život, žiadne koral. Priplávali sme na miesto, vypustili lodné WC, všetko to skončilo v mori, potom prišli malé ryby a na ne prišli žraloky. Každý skupine záujemcov – turistom sme dávali na výber, kam by sa chceli ísť potápať: ku vrakom, koralom alebo k žralokom... Spomínam si na príhodu s jednou skupinou, ktorá chcela „ísť na žraloky“. No ale to je 2 dni cesty, hovorí im. Oni na to, vraj to neprekáža, my ideme na Brothers Islands, chceme vidieť žraloky. Dorazili sme do cieľa, zastavili, vypustili WC, prišli žraloky, tie sa začali točiť okolo lode a vravím – o 15 minút nástup na móle. Ja som prišiel oblečený v potápačskom, a oni prišli dvaja. Pýtam sa – a kde sú tí ďalší šiesti? Vraj tí sa boja, keď zbadali tie plutvy...

* Ako také potápanie za žralokmi prebiehalo? Na akú vzdialenosť ste sa k nim približovali?

- My sme boli pod vodou, bez klieťok, a ukázali sa dva – tri žraloky. Nebývalo ich toľko, ako napríklad na Bahamách, kde sa objaví 30 – 40 žralokov. Tu ich bolo menej. Najskôr sme ich videli v diaľke,

možno 15 až 20 m. Keď má človek šťastie, žralok príde aj bližšie, maximálne na tých 6 – 7 metrov. Ja som bližšie „stretnutie“ nezažil, hoci boli ľudia, ktorí sa s tým stretli – a podľa ich slov to veru nebolo najpríjemnejšie.

* Venuješ sa potápaniu profesionálne aj v súčasnosti?

- Potápaniu sa venujem už len súkromne, vo voľnom čase. Nie je to už moja práca, ktorou by som sa živil.

* Toto číslo nášho časopisu vychádza koncom roka, v zime, čo pre prevádzkovateľov lanoviek znamená „po jesennej údržbe“. Ako prebieha údržba lanovky na Kamzík?

- Moji kolegovia pracujú na údržbe lanovej dráhy od skorej jari až do leta a potom, samozrejme, počas jesene. V priebehu letných mesiacov je údržba problematickejšia, vykonávajú sa, podľa príslušných predpisov, len dôležité práce. Cez letné prázdniny – v júli a auguste – totiž lanovka premáva každý deň okrem pondelkov. Jeden deň v týždni, a to je pondelok, máme vyhradený na údržbu. Počas leta nemôžeme vykonávať náročnejšie opravy, tie prebiehajú až na jeseň, v tomto roku napríklad natierame podpery. Na lanovke pracuje kolektív, ktorý si rozumie, kolegovia si navzájom pomáhajú a v prípade potreby sa zastúpia. Na tento tím sa môžem maximálne spoľahnúť.

Za rozhovor ďakuje Ing. Andrej Bisták

Lod Aloha, s ktorou sa podnikali potápačské výlety (Chorvátsko)

Živná pôda pre lyžiarsky dorast

Malé lyžiarske strediská v bezprostrednej blízkosti obcí, resp. aglomerácií sú dôležitým medzníkom pre lyžiarsky dorast

Malé lyžiarske strediská, ktoré sčasti pozostávajú iba z 1 – 2 lyžiarskych vlekov, majú rozhodujúci význam tak pre špičkový šport, ako aj pre šport v širšom rozsahu. Rakúsky turizmus je vo veľkej miere závislý od zimného športu, prispieva k bohatstvu krajiny približne 7 % z hrubého domáceho produktu. Podobne je to aj v iných krajinách zimných športov, ako napr. vo Švajčiarsku, Francúzsku alebo Taliansku.

Podpora dorastu sa začína udržiavaním malých lanových zariadení

Pre špičkový šport platí: športové úspechy – minulé aj budúce – veľmi závisia od podpory dorastu v danej krajine. Tá sa začína väčšinou v takýchto malých lyžiarskych zariadeniach. Ale aj pre budúce generácie lyžiarov a snoubordistov sú tieto malé lyžiarske strediská v širšom zmysle slova veľmi dôležité. Spĺňajú pritom dôležitú spoločenskú funkciu: umožňujú nekomplikovaný vstup do zimného športu. Garantujú, že sa deti a ich

rodiny začnú venovať takýmto druhom športu – lyžovaniu alebo snoubordingu. Pretože ak nie je v bezprostrednom okolí výhodná a ľahko dostupná ponuka lanových zariadení, stále menej a menej ľudí sa naučí tieto druhy športu a zimný šport sa bude vyvíjať smerom k športu elity.

Približne 150 zo 430 lyžiarskych stredísk v Rakúsku sú menšie lyžiarske strediská

Podľa stránky skiresort.de (marec 2016) existuje v Rakúsku cca 430 lyžiarskych stredísk. Okolo 150 z nich sú menšie lyžiarske strediská, kde cena denného lístka pre dospelých je pod 20 eur. Tie zabezpečujú, že sa rodiny môžu venovať za výhodnú cenu a po prekonaní krátkych vzdialeností zmysluplnému a zdravému tráveniu voľného času. Aj mladiství túto ponuku radi využívajú, často dokonca po vyučovaní v škole. Mnohé z týchto ly-

© Luigi Müller

žiarskych vlekov prevádzkujú obce, resp. spolky, väčšinou však nie sú ziskové.

Tím firmy Doppelmayr doslova „sníma klobúk“ pred touto enormnou angažovanosťou mnohých nadšencov zimného športu a dobrovoľníkov. Tým všetkým patrí veľká vďaka.

„Bez príspevkov, ako aj tisícok dobrovoľne a bezplatne odpracovaných hodín dobrovoľných členov spolku bez nároku na odmenu by už mnohé z týchto lyžiarskych vlekov neexistovali. Aj náš vlek na Bazore funguje takmer 70 rokov s podporou dobrovoľných pomocníkov,“ hovorí Hubert Gstach zo Spoločenstva prevádzkovateľov, lyžiarsky vlek Bazora vo Vorarlbergu (Rakúsko).

Lanovka Kirchenkarbahn nanovo: rýchlejšia, pohodlnejšia, jednoducho pekná

V Hochgurgli postavila firma Doppelmayr po prvýkrát lanovú dráhu najnovšej generácie, jej dolná stanica je zážitkom sama o sebe

Región Kirchenkar v blízkosti hranice medzi severným a južným Tirolskom sa vyznamenal: v oblasti, ktorá bola doteraz spojená lyžiarskymi vlekmí, sa odteraz priaznivci zimného športu prevezú na novej 10-miestnej kabínkovej lanovke za približne štyri minúty do výšky takmer 2 630 m. Tu sa po prvýkrát použila nová

© Doppelmayr

generácia lanových dráh D-Line od firmy Doppelmayr. Okrem podstatne vyššieho komfortu a funkčnosti ponúka premyslený moderný dizajn, ktorý je vo svete lanových dráh jedinečný – najmä čo sa týka úrovne hlučnosti počas vysokej rýchlosti a nenáročnej údržby. Prepravná kapacita predstavuje 2 400 osôb za hodinu, dopravná rýchlosť týchto veľkoryso skonštruovaných kabínok od firmy CWA s vyhrievaním sedačiek je 6 m/s.

Harmonická kombinácia tvarov, materiálov a funkčnosti

Inovatívna technika lanových dráh zariadenia Kirchenkarbahn pochádza z kuchyne firmy Doppelmayr. Výnimočná na tejto novej kabínkovej lanovke je však jej dolná stanica v nadmorskej výške 2 174 m, kto-

rá sa predváža po všetkých stránkach a svojou architektúrou pripomína zariadenia Schneeweichen: pri voľbe materiálov a projektovaní tvarov sa zodpovední partneri orientovali podľa okolitej prírody a vo veľkej miere pracovali s drevom. Stanica sa nachádza na tzv. vysokoalpskej ceste Timmelsjoch a tvorí spolu s reštauráciou, múzeom motoriek a mýtnou stanicou multifunkčný komplex, tzv. „Top Mountain Crosspoint“ – rozprávkový svet zážitkov. Vďaka novej dizajnovnej línii je táto lanová dráha veľmi ľahko prístupná pre hostí a aj údržba sa pre odbornú obsluhu pomocou konceptu D-Line zjednodušuje ešte viac. Horná stanica v nadmorskej výške približne 2 630 m je koncipovaná takým spôsobom, že po ďalšej fáze výstavby sa jej funkcia môže zmeniť na medzistanicu

pre plánovaný druhý úsek trasy. V tejto stanici je umiestnený aj mostový pohon. Kabínky sú garážované v hornej stanici. Prvý úsek lanovej dráhy bol uvedený do prevádzky po viacročnej fáze projektovania a pre tieto výškové pomery po nezvyčajne krátkom čase výstavby – iba sedem mesiacov – v decembri 2015.

Technické údaje

Umiestnenie:	Hochgurgl, Tirol (Rakúsko)
Šikmá dĺžka:	1 511 m
Prevýšenie:	456 m
Dopravná rýchlosť:	6,0 m/s
Prepravná kapacita:	2 400 osôb/hod.
Počet vozňov:	43 ks
	(CWA 10-miestne kabínky)
Čas jazdy:	4,34 min.

Bezpečná sedačková lanovka pre deti v Poľsku v lyžiarskom stredisku Bialka Tatrzańska

Odpojiteľná 6-miestna sedačková lanovka Remiaszów so sedačkami bezpečnými pre deti prepravuje až 3 000 osôb za hod.

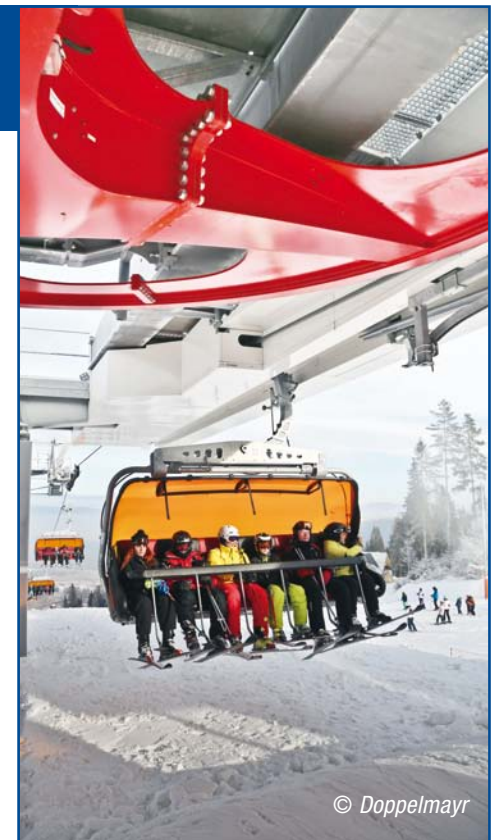
V roku 2015 postavila firma Doppelmayr Poľsku novú 6-miestnu sedačkovú lanovku Bialka Tatrzańska v jednom z najväčších a najmodernejších lyžiarskych stredísk v Poľsku. Už v predchádzajúcom roku tam firma Doppelmayr realizovala zariadenie toho istého typu – Jankulakowski. Každá z týchto 6-miestnych sedačkových lanoviek s bublinou dopraví na zjazdovky komfortným spôsobom až 3 000 osôb za hodinu. Bezpečné sedačky pre deti typu CS 10 umožňujú bezproblémový transport až piatich detí na jednu dospelú sprevádzajúcu osobu: sklopné opierky so stredovými opierkami na nohy sa plnoautomaticky zatvárajú a zablokujú. Nástupný pás s možnosťou prestavovania jeho výšky pomáha malým športovcom pri nastupovaní. Firma Doppelmayr Poľska bola zodpovedná za kompletnú realizáciu pri obidvoch zariadeniach: od výstavby základov a staničnej budovy až po dodávku, montáž a ich uvedenie do prevádzky. Okrem obidvoch 6-miestnych

sedačkových lanoviek postavila firma Doppelmayr už ďalšie tri lanovky v lyžiarskom stredisku Bialka Tatrzańska, celkovo veľmi dôležité projekty pre Doppelmayr Poľska.

„Tieto nové lanovky, ktoré pre nás postavila firma Doppelmayr, sú veľkým skokom pre modernú prepravu lanovými dráhami v Poľsku. Obidve zariadenia nás naplňujú hrdosťou, pretože sa nám dostáva početného a milého ohlasu od našich návštevníkov. Ako prevádzkovatelia môžeme iba zhrnúť: lanové dráhy od firmy Doppelmayr demonštrujú perfektnosť, komfort a funkčnosť na vysokej úrovni,“ povedal Tomasz Paturej, predseda predstavenstva lyžiarskeho strediska Telnica – Bialczanska Sp, z o.o.

Technické údaje

Umiestnenie:	Bialka Tatrzańska
Typ zariadenia:	6-miestna odpojiteľná sedačková lanovka so sedačkami modelu CS 10, DSD
Šikmá dĺžka:	901 m
Prevýšenie:	175,5 m
Dopravná rýchlosť:	5,0 m/s
Prepravná kapacita:	3 000 osôb/hod.

© Doppelmayr

Výber zaujímavých realizácií v r. 2015 – II. časť

GD 10 Mio Cable

KOLUMBIA – GD 10 Mio Cable

V meste Santiago de Cali, ktoré je tretím najväčším mestom v krajine, postavil Leitner novú mestskú kabínkovú lanovku GD 10 MIO CABLE. Lanovka spája chudobnú štvrť Siloe s centrom mesta. V tejto hornatej oblasti so zlou cestnou infraštruktúrou bola preprava do mesta skrátaná zo 45 minút na 9 minút. Tým sa nielen zrýchlila cesta detí do škôl, pracujúcich do zamestnania, ale predovšetkým sa zabezpečil bezpečný komfort cestovania.

Technické parametre:

Šikmá dĺžka	2 037 m
Prevýšenie	65 m
Kapacita	3 000 osôb/hod.
Výkon	525 kW
Počet kabín	90 ks
Počet stožiarov	14 ks

CD6C Zeigerbahn

NEMECKO – CD6C Zeigerbahn

V St. Blasien na hore Feldberg bola postavená nová kapotovaná odpojiteľná šesťsedáčka s pohonom Direct Drive. Je potrebná nielen pre lyžiarov, ale predovšetkým pre rodiny s deťmi. Zaujímavosťou lanovky je, že deteguje prítomnosť detských pasažierov a automaticky upravuje výšku nástupnej podložky.

Technické parametre:

Šikmá dĺžka	1 188 m
Prevýšenie	203 m
Kapacita	2 400 osôb/hod.
Výkon	296 kW
Počet sedačiek	59 ks
Počet stožiarov	9 ks

ŠVÉDSKO – CD6 Dundret

Aj vo vysokých zemepisných šírkach je potrebná špičková technológia. Presvedčil o tom Leitner inštaláciou odpojiteľnej šesťsedáčky Dundret, ktorá bola ako prvá postavená severne od polárneho kruhu vo švédskom lyžiarskom areáli Gällivare.

Technické parametre :

Šikmá dĺžka	1 113 m
Prevýšenie	333 m
Kapacita	2 400 osôb/hod.
Výkon	280 kW
Počet sedačiek	55 ks
Počet stožiarov	12 ks

CD6 Dundret

RUMUNSKO – GD8 Sinaia

Lyžiarske strediská vo východnej Európe sa čím ďalej, tým viac vybavujú novými modernými technológiami od Leitnera. V lyžiarskom stredisku Sinaia Furniko Peak bola postavená nová osemmiestna kabínková lanovka, v ktorej bol v Rumunsku po prvýkrát inštalovaný pohon systémom Direct Drive. Oblasť Sinaia ponúka 22 km zjazdoviek v nadmorskej výške 800 až 2 000 m a je jedným z najobľúbenejších miest na lyžovanie v Rumunsku. Budovanie tejto lanovky bolo náročné najmä preto, že ňou bolo potrebné preťať údolie hlboké cca 100 m.

Technické parametre:

Šikmá dĺžka	2 068 m
Prevýšenie	630 m
Kapacita	1 514 osôb/hod.
Výkon	507 kW
Počet kabín	42 ks
Počet stožiarov	12 ks

GD8 Sinaia

BULHARSKO – CD6 Todorka

Lyžovanie sa stáva v Bulharsku stále viac populárne. V najznámejšom lyžiarskom stredisku Bansko, blízko gréckych hraníc, majú lyžiari k dispozícii 70 km zjazdoviek v nadmorských výškach 2 000 m. Toto stredisko zaznamenalo v poslednom čase významné investície do lyžovania, k čomu prispela aj nová odpojiteľná šesťsedáčka – Todorka. Je to prvý systém tohto druhu v tomto obľúbenom stredisku, kde bolo organizovaných už niekoľko pretekov Svetového pohára v zjazdovom lyžovaní.

Technické parametre:

Šikmá dĺžka	2 298 m
Prevýšenie	702 m
Kapacita	2 000 osôb/hod.
Výkon	647 kW
Počet sedačiek	75 ks
Počet stožiarov	15 ks

CD6 Todorka

Super TyroZipline v La Plagne, Savojské Alpy, Francúzsko.

Pre nich to bola inaugurácia, pre mňa krst...

Prechádzal som sa strediskom La Plagne rozmýšľajúc, čo dnes budem robiť a kde „zakotvím“. Zrazu som uvidel plošinu s rozlohou 4m² z pozinkovanej ocele, kde stála skupinka zvedavcov sledujúc ľudí, ktorí sa vznášali na tomto novom druhu visutej lanovej dráhy, hojdajúc sa na jedinom lane dovedy,

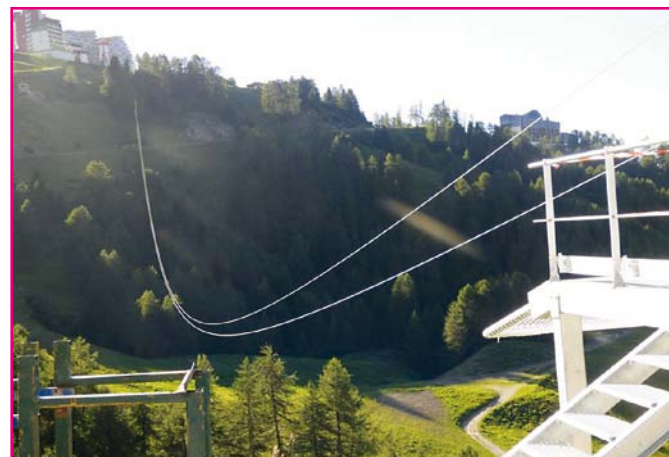
kým nedosiahli brzdnú dráhu. Boli sme uchvátení...

Napätie sa zvyšuje a ja nasadam na telemetro, aby som sa dostal do východiskového bodu Aime 2000. Srdce mi búši ... o niekoľko minút to budem ja, kto bude visieť na lane. V kabíne sa rozprúdila vrava. „Zatiaľ sa len dívam“ ... „nemal som to radšej nechať na víkend?“

Pešo sa dostávam k východiskovej plošine, ktorej architektúra vhodne zapadá do okolitého prostredia. Vládne tu priateľská atmosféra v snahe zakryť stres zo skoku do prázdna.

Vystrojili ma až po uši: postroj, karabínka a kladka. Odchod každé 2 minúty ... zavesili ma na lano ... moje nohy už visia nad prázdnom ... pracovník obsluhy je v kontakte so svojim kolegom na konci dráhy. Začal odpočítavať ... už letím! Zrýchlenie a hluk kladky na lane ma uchvacuje ... potom sa všetko stabilizuje ... a je to ... čarovné! Uživám si cestu, výhľad, let ... 100 sekúnd čistej nádhery. Príjazd? Úplne v pohode... Určite sa sem v zime vrátim. Chcem si to celé zopakovať v zimnom móde. Vďaka Techfunu za tento neopísateľný zážitok!

Výstavba a skúška

Prečo Techfun?

- niekoľko stoviek zipline inštalácií po celom svete
- 15-ročné skúsenosti a know how
- 2 výrobné závody
- zázemie holdingu

Exkluzívny distribútor pre Slovenskú a Českú republiku:

VND s.r.o.
Slavkovská 210
059 86 Nová Lesná,
Sklad a distribúcia:
Slobody 1
058 01 Poprad
Tel : +421 (0) 918 642 008,
+421 (0) 915 991 146

Zlatý stred v zasnežovaní – 900 A

Supersnow 900 Automatic zvyšuje výrobu snehu na nebyvalú úroveň. **Technologicky pokročilý, ľahký a výkonný kanón vám garantuje, že na svahu nikdy nebude chýbať**

sneh vynikajúcej kvality a každá lyžiarska sezóna bude úspešná. V najnovšom snežnom kanóne Supersnow firma použila rad riešení, ktoré snežný kanón 900 Automatic posúva do radu s najlepšími a najekonomickjšími vo svete. Veľmi ľahká konštrukcia nového kanóna 900 Automatic – bez podvozku je hmotnosť iba 600 kg – uľahčuje presuny na svahu. Inštalácia na výložníku nie je taktiež veľkým problémom.

vysokou odolnosťou proti otieraniu pri prietoku vody, v ktorej sa môžu nachádzať jemné čiastočky piesku, ktoré nezachytí vodný filter. Keramická vložka má tiež vplyv na ideálnu orientáciu prietoku vody pri zachovaní správneho uhla rozstrekovania. Jednoduchosť montáže a demontáže trysiek umožňuje rýchlu a veľmi jednoduchú údržbu. Na spoľahlivú prevádzku každého kanóna je potrebný príslušný filter. Snežný kanón 900 A má osadený štrbinový filter, ktorý je oveľa odolnejší ako bežné sieťkové filtre, pričom na vyčistenie vám postačí iba voda. Okrem toho špeciálna konštrukcia a jednoduchý prístup k filteru zamedzuje jeho prípadné poškodenie.

Hydraulický systém

– 100 % ECO

Vďaka osvedčenému a spoľahlivému hydraulickému systému je prevádzka snežného kanóna neškodná a nevyžaduje si dodatočné náklady na servis. Pre maximálnu bezpečnosť k životnému prostrediu používa vysoko kvalitný olej do hydraulického systému, ktorý spĺňa najprísnejšie ekologické normy. Je biorozložiteľný – rozkladá sa pri vystavení slnečnému svetlu a mikroorganizmom nachádzajúcim sa

vo vode. Obidva procesy rozkladu, ako aj jeho produkty nemajú nepriaznivý vplyv na životné prostredie.

Tichá prevádzka

Nový kanón 900 Automatic má nainštalovaný úplne nový, najmodernejší typ ventilátora. Má inovatívne lopatky bionického tvaru po vzore sovích krídiel. Nový ventilátor výrazne znižuje hladinu hluku počas prevádzky kanóna.

900A – ergonómia a použitie

Pri navrhovaní a výrobe Supersnow 900 Automatic sa kládol dôraz tiež na použiteľnosť a ergonómiu tak, aby prevádzka kanóna bola čo najjednoduchšia. Preto je kanón vybavený ovládacím panelom, ktorý môže byť kedykoľvek zdemontovaný a presunutý k základu výložníka a s použitím predlžovacieho kábla opäť pripojený ku kanónu. Je to ideálne riešenie pre strediska, ktorých majitelia nechcú investovať do bezdrôtového diaľkového ovládania pre kanóny na výložníkoch.

Nová konštrukcia vodného kruhu

Je potrebné zdôrazniť novú konštrukciu kruhu, ktorý zvyšuje množstvo produkovaného snehu na 105 m³ za hodinu a zníženie množstva spotrebovanej elektrickej energie v maxime na 22 kW. Kruh má optimálny počet 120 vodných trysiek a 8 nukleátorov, čo má za následok vynikajúci výkon a kvalitu snehu pri marginálnych teplotách.

Keramické dýzy TwinC

Najnovší snežný kanón 900 Automatic je vybavený overenými keramickými dýzami TwinC, ktoré sú odolné voči oderu, čo výrazne zvyšuje účinnosť delá. Použitá keramická vložka v tryske sa vyznačuje

Továreň na sneh Snow factory – technický sneh aj v polovici leta?

Sneh je stále vzácnejší tovar. Modlia sa zaň lyžiari, ale najmä prevádzkovatelia lyžiarskych stredísk, ktorých živobytie závisí od existencie snehu. Konvenčné technológie technického zasnežovania – aj tie najvyspelejšie – majú jeden zásadný limit: sú závislé od mínusovej teploty. A už neraz sa ukázalo, že tá je schopná položiť všetkých na lopatky. Aj preto tento tlak nútil k vymysleniu niečoho nového, spoľahlivejšieho. Nádej, že sa lyžovanie efektívne vzoprie globálnemu otepľovaniu, predstavila firma Technoalpin svojim produktom Snow factory, „továrňou na sneh“.

Táto nová zasnežovacia technológia bola zatiaľ použitá na siedmich miestach na svete. Pôvodne bola zameraná na zasnežovanie menších plôch, najmä biatlonových tratí či skokanských mostíkov. Produkcia snehu je však kumulovateľná s počtom výrobných jednotiek, a preto význam technológie môže prekvapivo expandovať.

Sneh v lete

Vývoj sa začal pred piatimi rokmi. Prvý prototyp bol použitý v roku 2014 vo Winterbergu a teraz je na celom sve-

te v prevádzke 18 zariadení. Dokonca v kalifornskom stredisku Boreal Mountain Resort vďaka tejto technológii už od tohto roku poskytujú vonkajšie lyžovanie po celý rok.

V Boreale sa rozhodli pre zavedenie Snow factory aj pre minulé zimy, počas ktorých spadol nižší úhrn zrážok, než sa očakávalo. Hlavným cieľom zavedenia technológie bol letný freeski kemp. Funkčnosť systému otestovali vysadením celého snowparku pre letné exhibície aj výučbu. Letné kempy v Boreale, na ktorých sa zúčastňujú predovšetkým mladí progresívni jazdci, potvrdili, že technológiu možno naozaj používať aj na letné zasnežovanie. V tomto trende chcú pokračovať tiež v nasledujúcich rokoch.

Monínece – prvý na svete

V Európe nebola doteraz technológia Snow factory použitá na systematické zasnežovanie zjazdových tratí. Využívalo ju len spomínané severonemecké stredisko Winterberg, ako doplnok tradičných zasnežovacích systémov.

Stredočeský lyžiarsky areál Monínece, urobil tento rok obrovský krok, keď zaobstaral hneď tri jednotky Snow factory.

Snow factory nemá za cieľ v podmienkach zjazdárskeho areálu nahradiť bežný spôsob zasnežovania. Už aj preto nie, že takáto produkcia snehu je výrazne drahšia. Umožňuje však zasnežovanie pri vysokých

teplotách. Na Monínci rátajú s jeho využitím do 15 °C, ale podľa riaditeľa vývoja v Technoalpine dokáže zariadenie tvoriť sneh pri akejkoľvek okolitej teplote – ide potom len o jeho udržanie v teplom okolí.

Istota lyžovania od 26. októbra

To, že sa prvá časť Monínca rozbehne – ako tvrdia plány – 26. októbra, má skôr marketingový význam. Bude sa lyžovať na malej zjazdovke pod hotelom. Za týmto asi náročný lyžiar nepríde. Takáto atrakcia však svoju klientelu isto priláka. Od 17. novembra sa má lyžovať už aj v hornej časti hlavnej zjazdovky, čo je ten najvyššiadávanejší kus kopca na Monínci. Napriek tomu, by bolo naivné si od tejto možnosti sľubovať zásadný prívod nových klientov. Veľa bude záležať na tom, ako naozaj bude kopec vyzeráť, teda aj na počasí pred aj v daný čas.

Zásadná výhoda Snow factory je však v tom, že sa výrazne zvýši pravdepodobnosť včasného otvorenia strediska, teda už pred Vianocami, keď sa naplno preja-

vuje posezónny hlad lyžiarov a vianočné prázdniny im vytvárajú časový priestor na lyžovanie. Sneh zo Snow factory vytvorí pre svoju nízku teplotu spoľahlivo podchladený podklad. To, čo vypadáva z čarovného stroja, totiž nie je sneh, ale tenké, polámané doštičky ľadu, ktoré sa jeho ďalšou distribúciou v útrobach frézy snežného ratraka, upravujúceho trať, premenia na drobné kryštáliky, pripomínajúce sypký zmrazený sneh, pre svoju konzistenciu niekedy nazývaný cukor. Aby ste si na takomto snehu mohli príjemne zalyžovať, musí dozrieť, stať sa kompaktným, prijať niečo zo vzdušnej vlhkosti. Alebo sa lepšie musí pokryť bežným technickým snehom. Podklad zo Snow factory aj minimálne zvýši efektivitu konvenčného zasnežovania, pretože čerstvé a často dostatočne neschladené kryštáliky snehu zo snehových diel dopadnú na podchladený podklad – vrstvu snehu zo Snow factory, kde sa neroztopia. Navyše na takýto podklad bude stačiť tenšia vrstva technického snehu, takže stredisko dokáže spustiť naozaj plnú prevádzku po prvých mrazivých dňoch. A potom sú tu ďalšie, skôr jarné výhody: jedno kriticky roztopené miesto totiž môže poslať do jarného režimu celý areál. To sa nestane, ak sa ho podarí „zaplátať“ snehom zo Snow factory.

Ako vzniká sneh?

Celý proces tvorby tohto typu snehu sa začína tým, že sa čistá voda jednoducho zmrazí v tepelnom výmenníku. Chladiace prostriedky sú v uzavretom obehu, a preto sa nemôžu dostať na zjazdovku a znečisťovať prírodu, rovnako ako je to pri vašej rodinnej mrazničke. Celé zariadenie vyzerá ako nákladný lodný kontajner a funguje práve ako obrovská mraznička alebo stroj na výrobu ľadovej triešte. Niekedy je tiež prirovnávané ku klimatizácii. Vo vonkajšej oddelenej vrstve kontajnera je v potrubí chladiaca chemická látka, od ktorej je ďalšou vrstvou oddelená voda, ktorá vďaka vzniknutému chladu zmrazne. Nejde teda, ako sme už uviedli, o sneh, ale skôr o ľadovú triešť (avšak ľadová triešť, ktorú si v lete kupujeme v cukrárnach, obsahuje veľa tekutej vody, zatiaľ čo ľad zo Snow factory je vďaka svojmu schladeniu kvapalnej vody zbavený). Technicky vzaté: z čístejšej vody (systém je vybavený veľmi technologicky náročnou sústavou filtrov) sú vytvorené „šupinky“ ľadu s teplotou cca -5 °C, s čí najnižšou zostatkovou vlhkosťou – preto môže vytvorený sneh absorbovať okolitú vlhkosť, čím sa zvyšuje jeho trvanlivosť (pozri box suchý sneh*). Tie sú potom drvené, distribuované a rozprašované na zjazdovku v okruhu 200 metrov. Jedno zariadenie za hodinu

vyprodukuje až 2,3 tony zmrazenej hmoty.

Výhodou systému je aj jeho jednoduchosť pri inštalácii – dodáva sa totiž v jednoduchom prepravnom samostatnom kontajneri, ktorý je umiestnený na svah. Napojený na elektrinu a vodu môže veselo zasnežovať – zariadenie spotrebuje

síce až päťkrát viac energie než tradičné snežná delá, ale oproti ich cca 400 litrom vody za minútu spotrebuje Snow factory len asi 60 litrov.

* Suchý sneh vzniká pri nízkych teplotách v celej troposfére. Je zložený z veľkého percenta vzduchu a menej vody - v pomere až 30 : 1. Toto prevzdušnenie sa pri Snow factory dosahuje práve drvením ľadu pri nízkej teplote. Takýto sneh obsahuje teda väčšie vzduchové kapsy medzi zmrazenými kryštálmi vody, preto môže pohlcovať okolitú vlhkosť práve do týchto medzier. Predstavte si rozdiel medzi múrom z do seba zapadajúcich tehál a druhý múr z neopracovaných kameňov. V tom druhom bude logicky viac vzduchových škár. V tom prípade voda, ktorá dodatočne nasiakne do suchého snehu, bude niečo ako malta, ktorou vyplníme škáry v kamennom múriku. Tento sneh je teda oproti mokrému snehu tvorený veľkým množstvom malých kryštálov. To všetko má za dôsledok dlhšiu trvanlivosť snehu. Pri Snow factory je na dosiahnutie firnovitého podkladu potrebné trať ratrakovať, sneh však zostane premrazený a suchý. Nemožno z neho teda urobiť snehuliaka, keďže nie je kompaktný – túto vlastnosť snehu dodáva práve vyššia vlhkosť, pôsobiaca ako lepidlo.

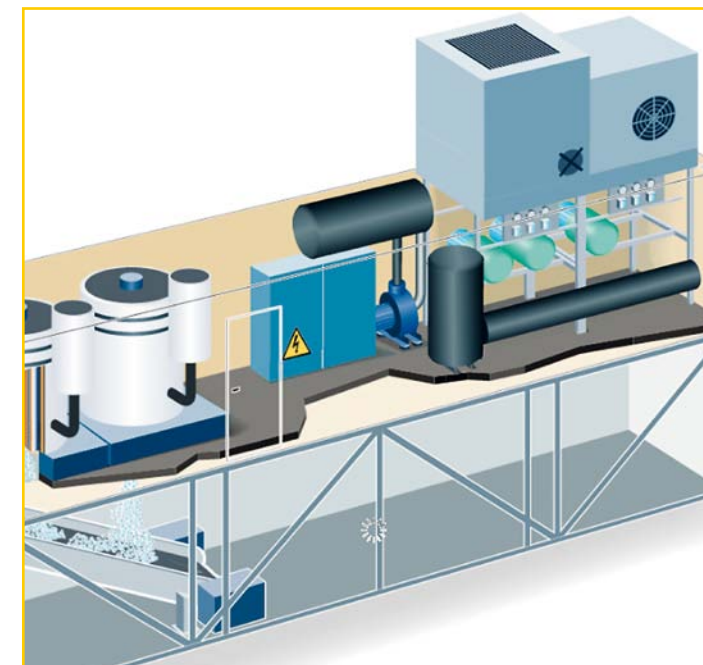
Technoalpin verí, že Snow factory zachráni nižšie položené strediská a umožní im pokračovať v lyžovaní aj pri vyšších priemerných teplotách v zime, pravda, pokiaľ nájdú vo svojich vreckách potrebnú tučnú sumu. Zariadenie na Monínci, zložené z dvoch stacionárnych a jednej mobilnej jednotky, stálo vyše 40 miliónov Kč. Možno aj preto je Snow factory zatiaľ stále koncipovaný ako premiestniteľná záloha pre dôležité preteky či akcie, na ktorých je potrebné mať istotu, že bude aspoň toľko snehu, aby bol prevádzkovateľ schopný akciu úspešne zorganizovať.

Snow factory

Model letného snowparku v Boreale

Z pravej strany chladiace zariadenie, tepelné výmenníky, dole rozprašovač snehu

Dobré zjazdovky sú tou najlepšou referenciou

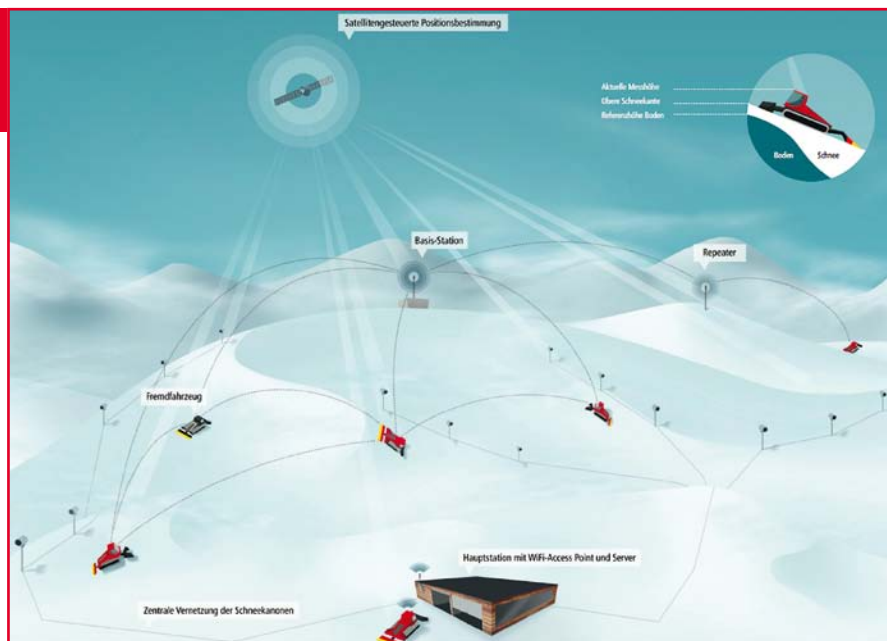
Znovu je pred nami zimná sezóna a s tým aj čas bilancovať uplynulú sezónu. Ťažký štart sezóny, málo snehu, zelené Vianoce... Minimálne u nás v strednej Európe. To, prirodzene, stavia aj otázku: Ako boli spokojní hostia? A prídu v nasledujúcej sezóne?

Základným faktorom úspechu je kvalita zjazdoviek. V rámci Európy pôsobí firma SAMON, ktorá

robí prieskum spokojnosti návštevníkov lyžiarskych stredísk. Ročne monitoruje viac ako 35 000 zákazníkov a každoročne sa potvrdzuje, že až pre 45 % z nich je rozhodujúcim kritériom voľby strediska kvalita lyžiarskych tratí. Prirodzene, druhým rozhodujúcim kritériom je veľkosť strediska a rozsah zjazdoviek. Mnohé spracované štúdie potvrdzujú, že najčastejším dôvodom zmeny strediska zo strany zákazníka je zlá úprava zjazdoviek. Mimoriadne citlivo v tomto smere reaguje mladšia cieľová skupina do 30 rokov.

Úprava zjazdoviek predstavuje v lanovkovej brandži skutočne veľmi veľký význam. Dnes je už úprava zjazdoviek podložená teóriou, ktorá vychádza z dlhoročných sledovaní klimatických podmienok, kvality a druhu snehu a, prirodzene, z dlhoročných skúseností s mechanickou úpravou prírodného, ale aj technického snehu pomocou snežných pásových vozidiel.

Nedostatok prírodného snehu výrazne ovplyvňuje návštevníkov stredísk; hlavne tých, u ktorých nie je prvým kritériom športová sebarealizácia lyžovaním. O to väčší dôraz musia preto prevádzkovatelia stredísk klásť na dostatočnú plochu a kvalitu zjazdoviek. To je však možné len s aktívnym využitím vysoko výkonných zasnežovacích zariadení. To však podstatne zvyšuje prevádzkové náklady stredísk, a cena technického snehu každoročne stúpa. Všetci prevádzkovatelia stredísk preto hľadajú možnosti, ako využiť sneh čo najefektívnejšie pri minimalizácii nákladov. Firma Kässbohrer aj v tomto smere úspešne

spolupracuje so zákazníkmi. Ako prvý, veľmi úspešný krok bolo vyvinutie snežného pásového stroja s navijakom. Táto alternatíva vozidla našla veľmi rýchlo uplatnenie vo všetkých strediskách s náročnými svahmi. Transport snehu z údolí na kritické miesta na svahu šetrí náklady na zasnežovanie. Podstatne progresívnejším krokom je však systém SNOWsat, ktorý optimalizuje úpravu zjazdoviek po technickej, ale aj po ekonomickej stránke. O tom, čo SNOWsat je, sme už čitateľskú verejnosť informovali. No dôležitejšie je, že v rámci východnej Európy je Slovensko prvým štátom, kde už prebehla geografická príprava a montáž pevných častí SNOWsatu a po dodaní troch vozidiel PB 600W Polar do lyžiarskeho strediska TMR – Jasná Nízke Tatry bude systém uvedený do prevádzky.

TMR – Jasná Nízke Tatry ako prvé stredisko prehodnotilo poznatky z prevádzky tohto systému v zahraničí, kde inštalácia a prevádzka SNOWsatu sa už uplatňuje v mnohých významných strediskách. Výsledkom bolo zakúpenie systému v maximálnom rozsahu s označením V3 vrátane merania hrúbky snehovej vrstvy. V súčasnosti prebieha montáž SNOWsatu aj v poľskom stredisku Zakopané, kde sa SNOWsat inštaluje do štrnástich SPV. Nastávajúca sezóna ukáže, ako SNOWsat ovplyvní optimalizáciu úpravy zjazdových tratí v stredisku Jasná. Ak sa potvrdia predpokladané parametre, určite sa rozsah nasadenia rozšíri aj na ďal-

šie vozidlá a ďalšie strediská v rámci TMR.

Zopakujme si však v základoch ešte raz, čo SNOWsat dokáže:

SNOWsat je profesionálne riadenie úpravy zjazdoviek a vozidlového parku spôsobom firmy Kässbohrer Geländefahrzeug AG.

Systém riadenia vozidlového parku (Flottenmanagement):

- Sú to všetky opatrenia a pomocné technické prostriedky, ktoré umožnia uložiť údaje z jedného alebo viac vozidiel do pamäte počítača, ich výmenu, analýzu, zhodnotenie a vizualizáciu.
- Majú za cieľ optimalizovať nasadenie vozidiel na základe ekonomických a kvalitatívnych hľadísk.

Systém riadenia úpravy zjazdoviek (Pistenmanagement):

- Sú to všetky opatrenia a pomocné technické prostriedky na získanie, uloženie, výmenu, analýzu, zhodnotenie všetkých údajov o vozidlách, zasnežovacích zariadeniach a podobných systémoch.
- Cieľom je na základe ekonomických a kvalitatívnych ukazovateľov optimalizovať obhospodarovanie lyžiarskych tratí.
- Samostatným východiskovým bodom pre účinný a efektívny systém riadenia úpravy zjazdoviek je meranie výšky snehovej vrstvy, ktoré ponúka SNOWsat. SNOWsat možno flexibilne konfigurovať

a prispôbiť špeciálne pre potreby lyžiarskeho strediska. Zo skúseností z prevádzky je dokázateľné, že pri nasadení systému SNOWsat sa znížia prevádzkové náklady až do 15 % v závislosti od veľkosti a štruktúry strediska.

Systémy vo vozidle**SNOWsat V1 – základný Flottenmanagement systém**

- špeciálny hardvér vozidla, ktorý zhromažďuje relevantné údaje vozidla (CAN a iné signály), na ďalšiu analýzu,
- tieto údaje sú rádiovým signálom prenášané na SNOWsat server.

SNOWsat V2 – Premium Flottenmanagement systém

- k systému V1 je doplnená dotyková obrazovka, na ktorej sa vodičovi zobrazujú v reálnom čase relevantné údaje,
- zobrazované sú: mapa strediska, kotviace body, laná navijakov v prevádzke, ohraničenie zjazdoviek, nebezpečné miesta, už upravené miesta zjazdovky alebo ich časti.

SNOWsat V3 – Flotten- und Pistenmanagement systém

- k systému V2 sú doplnené potrebné vybavenia na presné meranie hrúbky snehovej vrstvy (presnosť +/- 3 cm),
- údaje o meraní hrúbky snehu sú v reálnom čase prenášané na obrazovku vozidla a tiež rádiovým signálom do SNOWsat serveru na ďalšie spracovanie v programe Pistenmanagement.

Infraštruktúra**SNOWsat server**

- centrálna banka údajov, ktorá obsahuje zozbierané informácie v rámci strediska

SNOWsat WiFi Access Point

- komunikačné zariadenie umožňujúce prenos údajov medzi vozidlami a SNOWsat serverom

SNOWsat základňa

- podmieňuje vysokú presnosť merania hrúbky snehovej vrstvy vozidlom
- vypočítava a zasiela RTK korekčné informácie do systémov vo vozidlách

SNOWsat retranslátor

- rozširuje pokrytie rádiovým signálom zo SNOWsat základne
- voliteľný podľa zložitosti terénu v lyžiarskom stredisku

Softvér**SNOWsat FLEET**

- na zobrazovanie údajov Flottenmanagement slúži bežný web prehliadač
- zostavovanie a grafické zobrazenie polohy vozidla a geometrických údajov na použitie špecifických analýz a štatistik
- využije sa na optimalizáciu štruktúry nákladov a výnosov

SNOWsat CAN

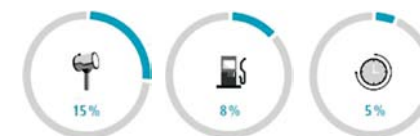
- nástroj na zobrazenie a analýzu CAN signálov a iných signálov

SNOWsat Z

- Pistenmanagement softvér s rozšírenými analytickými funkciami
- zobrazenie hrúbky snehovej vrstvy v celom stredisku
- používa sa na optimalizáciu úpravy tratí a zasnežovania
- opcia: datové rozhranie pre zasnežovací softvér (ATASSplus)

Úspory**Potenciál úspor so SNOWsat Flotten- a Pistenmanagement systémom:**

- zníženie optimalizáciou zasnežovacieho procesu a procesu úpravy tratí,
- zníženie počtu motohodín,
- zníženie spotreby paliva,
- zníženie počtu prevádzkových hodín,
- ďalšie zvýšenie efektivity prostredníctvom zberu a analýzy všetkých prevádzkových údajov.

- 15% Technický sneh

- Výrobou snehu podľa potreby.
- Zobrazením hrúbky snehovej vrstvy vo vozidle v reálnom čase.
- Presnosťou merania hrúbky snehovej vrstvy +/- 3 cm.

- 8% Spotreba paliva

- Znížením počtu jazd alebo ekonomickejšou jazdou.
- Zobrazením počtu prejazdov na obrazovke v reálnom čase.

- 5% Prevádzkový čas

- Znížením na základe analýzy a optimalizácie prevádzkových úloh.

Výhody**Zníženie zaťaženia životného prostredia:**

- zníženie spotreby vody a elektrickej energie pri zasnežovaní,
- zníženie spotreby paliva a následne zníženie škodlivých emisií,
- šetrný prístup k terénu a zabránenie poškodenia infraštruktúry vďaka presným informáciám o tratiach,
- prirátaním zákazníkov v lyžiarskom stredisku, ochranárov a úradov je šetrný prístup a ochrana životného prostredia.

Koncepcia

- SNOWsat bol špeciálne vyvíjaný ako Flottenmanagement a Pistenmanagement systém,
- samotný systém je vždy optimalizovaný na potreby konkrétneho strediska,
- využíva najmodernejšie technológie (napr. Trimble pre GNSS) na dosiahnutie najvyššej presnosti a najlepšej dostupnosti (napr. XFILL),
- ponúkaný je projektový manažment pri inštalácii a aj počas sezóny,
- viac ako 50 spokojných lyžiarskych stredísk vo svete.

Všetko od jedného partnera**– Kässbohrer Geländefahrzeug AG:**

- osvedčený PistenBully servis v blízkosti zákazníka,
- kontinuálne zlepšovanie a ďalší vývoj systému SNOWsat,
- vozidlá PistenBully môžu byť kompletne vybavené systémom SNOWsat už vo výrobe (z hľadiska elektroinštalácie sú všetky už predpripravené),
- dlhodobá dostupnosť náhradných dielov.

Vo Francúzsku sa čoraz viac debatuje o poklese návštevnosti stredísk, ktorý je badateľný od roku 2013.

Podľa záujmového združenia Domaines skiabiles de France (DSF) zaznamenali v sezóne 2015/16 prevádzkovatelia francúzskych stredísk 52 miliónov lyžiarskych osobodní. V USA to bolo 53,9 milióna a v Rakúsku 49,9 milióna. Počet lyžiarskych osobodní dosiahol vo Francúzsku svoju najvyššiu úroveň v sezóne 2012/13 (57,9 milióna), odvtedy mierne klesá. Viacerí odborníci upozorňujú na vysoko konkurenčnú ponuku v iných európskych krajinách, predovšetkým v Rakúsku, kde v uplynulých rokoch masívne investovali do obnovy zariadení. Rakúske strediská dokázali v niektorých parametroch získať zaujímavú konkurenčnú výhodu, ako je napríklad komfort dopravných zariadení (bubliny, vyhrievanie sedadiel) či pokrytie zjazdoviek technickým snehom (60 % verzus 30 % vo Francúzsku). Vo Francúzsku sa síce investuje tempom 312 miliónov eur ročne, to sa však ukazuje ako nedostačujúce. Mnohé stredne veľké a menšie strediská bojujú s vysokou zadlženosťou

a neinvestujú skoro vôbec.

Na základe prieskumu DSF medzi 112 touroperátormi boli ako najslabšie stránky francúzskych stredísk v porovnaní s ostatnými alpskými krajinami identifikované podujatia a animácie v strediskách, privítanie klientov v stredisku, pomer kvality a ceny v reštauračných a ubytovacích zariadeniach, ako aj nelyžiarske aktivity. Medzi najsilnejšie stránky touroperátori naopak zaradili rozlohu a vysokú nadmorskú výšku francúzskych skiareálov.

Laurent Vanat, nezávislý konzultant

© I. Zeller, OT Val Thorens

Ubytovacia časť francúzskeho strediska Val Thorens sa nachádza v nadmorskej výške 2 300 metrov, čo predstavuje európsky rekord.

z oblasti horského biznisu, vidí pokles návštevnosti francúzskych stredísk skôr ako demografický problém, ktorý súvisí so starnutím populácie. Tento problém sa v podstate netýka len Francúzska, ale všetkých alpských krajín. Faktom je, že pokles lyžiarskych osobodní napríklad aj Rakúsko, a to z 54,2 milióna v sezóne 2012/13 na 49,9 milióna. Populačne silné povojnové ročníky prichádzajú do dôchodkového veku a postupne prestávajú lyžovať, pričom v rámci

© P. Tournaire, OT Val Thorens

Francúzske strediská ponúkajú čoraz viac alternatívnych možností trávenia voľného času. Na snímkach Val Thorens.

mladej generácie ich nemá kto v plnej miere nahradiť. Výsledkom je nižšia penetrácia lyžiarov, čo bude podľa Vanata do 15 rokov predstavovať vážny problém.

Vanat svoju hypotézu pre DSF zdôvodňuje tým, že lyžovanie je dnes menej atraktívne ako kedysi a nachádza sa vo veľkej konkurencii iných voľnočasových aktivít, ktoré sú oveľa zábavnejšie. Výučba lyžovania je komplikovaná a výučbové metódy sa nemenia. Až 80 % klientov stredísk uvádza, že nemá príjemné spomienky na svoje prvé kroky na lyžiach. Alpská škola zjazdového lyžovania pôvodne rátala s jedným týždňom výučby na to, aby sa zo začiatočnika stal skúsenejší lyžiar. Aktuálnym trendom je však preferencia skôr kratších, ako týždňových pobytov medzi klientmi. Začiatočníci sa chcú zabaviť veľmi rýchlo a nečakať týždeň na to, aby si jazdu na lyžiach užili. Podľa Vanata je preto kľúčové nájsť nové metódy výučby.

Alternatívnymi formami výučby sa zaoberajú tiež v severnej Amerike. Napríklad kanadské stredisko Bromont ponúka od roku 2014 modulárnu výučbu (Terrain Based Learning – TBL). Podľa tejto metódy sa začiatočníci najskôr učia lyžovať alebo snoubordovať na terénnych prekážkach vyrobených zo snehu, ktoré majú tvar napríklad mini U-rampy, klopenej zákruty či terénnych vín. Cieľom je urobiť výučbu zábavnejšou a odbúrať strach. Skúsenosti z Bromontu ukázali, že deti v predškolskom veku vďaka TBL opustili areál lyžiarskej škôlky a pokračovali vo výučbe na zjazdovkách o 40 % rýchlejšie.

Francúzske strediská budú v strednodobom horizonte čeliť veľkým výzvam. Musia bojovať s pozvoľným poklesom počtu lyžiarov v Európe a zároveň presvedčiť zahraničných klientov, ktorých podiel dnes DSF odhaduje na 29 % (z toho 10 % je z Veľkej Británie), aby trávili svoju zimnú dovolenku práve vo Francúzsku.

M. Petőcz

© C. Cattin, OT Val Thorens

© C. Cattin, OT Val Thorens

© Marie Pierre Morel, OT Val Thorens

PF 2017

*Dobrý štart a veľa šťastia
v novom roku 2017*

Vám praje redakcia časopisu LAVEX info.

- UŽ 20 ROČNÉ SKÚSENOSTI.

- RÝCHLY A KVALITNÝ SERVIS

- ŠIROKÝ VÝBER NOVÝCH AJ JAZDENÝCH STROJOV

- NAJPREDÁVANEJŠIE SNEŽNÉ SKÚTRY NA SLOVENSKU

- NAŠE SKÚTRY SÚ VO VÄČŠINE VÄČŠÍCH LYŽIARSKYCH STREDISK

- AUTORIZOVANÝ IMPORTÉR SNEŽNÝCH SKÚTROV ARCTIC CAT (USA)

- NAŠI ZÁKAZNÍCI SÚ AJ: HORSKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA, SLOVENSKÉ ELEKTRÁRNE, TANAP,

GLOBTEL (ORANGE), EuroTel (Slovak Telekom)

**AUTO
RASTER®**

ARCTIC CAT

Importér:
AUTO RASTER, Neresnícka 3A, Zvolen
tel.: +421 903 810 149
servis@autoraster.sk

www.autoraster.sk

LAVEX info

**Úžasný výhľad.
Úžasný dizajn.**

Kabína Leitner 3S Symphony.
Designed by *pininfarina*

www.leitner-ropeways.com

INOVÁCIE OD ROKU 1888

LEITNER®
ropeways

TECHNOLOGY THAT CARES FOR SNOW

SUPERSNOW S.A.
Ks. A. Siudy 11
34-436 Maniowy
Ph.: +48 18 265 35 55
office@supersnow.com

900^{automatic} 700^{automatic} 600M 600^{ECO} E400 H800

